

PROGRAM ROZVOJA OBCE LÚČKY

Programovacie obdobie 2019 – 2025

Základné údaje o obci	
Názov obce:	Lúčky
Okres:	Michalovce
Kraj:	Košický
Región:	Zemplín
Poloha (súradnice):	48°46'00"S 22°03'00"V
Nadmorská výška:	125 m n. m.
Rozloha katastra:	7,93 km ² (793 ha)
Počet obyvateľov:	589
Hustota obyvateľstva:	74,27 obyv./km ²
Prvá písomná zmienka:	1336
PSČ:	072 34 (pošta Zalužice)
ŠÚJ:	522741
EČV:	MI
Tel. predvoľba:	+421-56
Starosta obce:	Eduard Baláž
Adresa:	Obecný úrad Lúčky Lúčky 114, 072 34 Zalužice
IČO:	00325457
Web:	http://www.obeclucky.eu/
E-mail:	oculucky@pobox.sk
Telefón:	056/657 12 16

Zdroj: vlastné spracovanie na základe: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Formulár č. Ú 7 - Titulná strana dokumentu

Názov:	Program rozvoja obce Lúčky, Programovacie obdobie 2019– 2025
Územné vymedzenie:	Košický kraj, okres Michalovce
Územný plán obce/VÚC schválený:	Áno
Dátum schválenia PRO:	
Dátum platnosti:	od 07/2019 do 12/2025
Verzia	2.0
Publikovaný verejne:	

Zdroj: vlastné spracovanie na základe: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Spracoval: Mgr. Tižová Patrícia

Konzultácie: Eduard Baláž – starosta obce

Júl 2019

OBSAH

0 ÚVOD	6
ANALYTICKÁ ČASŤ	8
1 ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	14
1.1 História obce	14
1.2 Vymedzenie riešeného územia	17
1.3 Analýza demografie a ľudských zdrojov	20
1.3.1 Demografický vývoj obyvateľstva	20
1.3.2 Prírastok obyvateľov podľa pohlavia	22
1.3.3 Veková štruktúra obyvateľstva	24
1.3.4 Národnostná a náboženská štruktúra obyvateľstva obce	25
1.3.5 Bývanie	26
1.3.6 Zamestnanosť	27
1.4 Analýza sociálnej infraštruktúry	30
1.5 Ekonomické spravovanie obce	32
1.6 Analýza cestnej infraštruktúry	32
1.7 Technická infraštruktúra	33
1.8 Analýza životného prostredia	35
1.8.1 Geologický vývoj	35
1.8.2 Hydrogeologické pomery	37
1.8.3 Pôdne pomery	38
1.8.4 Ovzdušie	38
1.8.5 Odpad	39
1.8.6 Ochrana životného prostredia	40
1.8.7 Cestovný ruch	43
1.8.8 Slovensko-Ukrajinská hranica	43
2 ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	44
2.1 Väzby na strategické ciele KSK	45
2.2 STEEP analýza	46
2.3 SWOT analýza	48
3 STRATEGICKÁ ČASŤ	50

3.1 Strategický cieľ obce	52
3.2 Stav projektovej pripravenosti obce	52
3.3 Zdroje financovania plnenia PRO 2019 – 2025	57
4 PROGRAMOVÁ ČASŤ	58
4.1 Akčné plány na realizáciu cieľov	61
5 REALIZAČNÁ ČASŤ	65
5.1 Kontrola, monitoring a hodnotenie plnenia PRO 2019 - 2025	67
5.2 Vyhodnocovanie a spôsob modifikácie PRO 2019 – 2025	69
6 FINANČNÁ ČASŤ	70
7 ZÁVER	73
Zoznam tabuliek	74
Zoznam grafov	75
Zoznam formulárov	76
Zoznam obrázkov	77

Zoznam použitých skratiek

ČOV – Čistička odpadových vôd

EFRR – Európsky fond regionálneho rozvoja

ESF – Európsky sociálny fond

EÚ – európska únia

EŠIF – Európske štrukturálne a investičné fondy

KF – Kohézny fond

KSK – Košický samosprávny kraj

MAS – Miestna akčná skupina

MDVRR SR - Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

MH SR – Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

MPSVR SR - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

MŠ SR, MŠVVŠ SR - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

MV SR - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

MZ SR - Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

MŽP SR - Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

NSRR – Národný strategický a referenčný rámec

PHSR – Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja

RO – Riadiaci orgán

SORO – Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom

ÚV SR – Úrad vlády Slovenskej republiky

VÚC – Vyšší územný celok

ÚVOD

Program rozvoja obce (ďalej len ako „PRO“) je hlavným strategickým dokumentom obce a určuje jej koncepcný a systematický rozvoj v horizonte spravidla 5-10 rokov. Je strednodobým strategickým programovým dokumentom obce vychádzajúci z analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lúčky (ďalej aj ako „obec“), ktorý reflektuje strategické ciele a priority rozvoja obce. Dosiahnutie strategického cieľa PRO presahuje hranice jedného volebného obdobia.

Ciele a priority sú spracované v súlade s PHSR Košického samosprávneho kraja, ktorý spolu s Územným plánom vyššieho územného celku Košického kraja a Územným plánom obce predstavujú základné a kľúčové dokumenty pre riadenie samosprávy v oblasti regionálneho rozvoja. Hlavným cieľom PRO je zabezpečiť vyvážený hospodársky a sociálny rozvoj obce, eliminovať alebo zmierniť súčasné nedostatky a zamedziť prehlbovaniu disparít a disproporcií. Za riadenie podpory regionálneho rozvoja zodpovedajú ústredné orgány štátnej správy, samosprávne kraje a obce. Ich úlohou v procese strategického plánovania je zabezpečiť efektívne a účinné financovanie aktivít, ktoré povedú k naplneniu definovaných cieľov vyváženého rozvoja regiónov. Pri spracovaní strategického programu boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v Politike súdržnosti EÚ 2014-2020, Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014-2020, Delegované a implementačné akty pre Európske štrukturálne a investičné fondy 2014-2020, Nariadenie pre Európske štrukturálne a investičné fondy 2014-2020 a Usmernenie Európskej komisie pre operačné programy na roky 2014-2020. Program je zameraný na podporu regionálneho rozvoja na miestnej úrovni. Pri jeho vypracovaní sa uplatňuje princíp partnerstva, čo znamená spoluprácu s príslušnými najdôležitejšími socioekonomickými partnermi v regióne. Dokument je spracovaný v súlade so zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a v zmysle novely tohto zákona č. 309/2014 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2015.

Pri spracovávaní dokumentu bola primerane zohľadnená odporúčaná Metodika na vypracovanie PHSR obce, obcí a VÚC spracovaná Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. PRO Lúčky je spracovaný na obdobie 7 rokov, vychádza z predošlého PHSR obce a predovšetkým z aktuálnej situácie a existujúcich súčasných potrieb miestnych obyvateľov, podnikateľov a ďalších subjektov v obci.

Program rozvoja obce schvaľuje obecné zastupiteľstvo, ktoré bude zároveň aj realizovať vykonateľnosť, kontrolu, monitorovanie a hodnotenie tohto programu. Pri spracovaní bol kladený rešpekt aj na zásady regionálnej politiky vlády SR a princípy regionálnej politiky Európskej únie. Súhrnnou analýzou i strategickou časťou sa prelínajú globálne i špecifické ciele, ktoré sú rozpracované do konkrétnych opatrení.

V prípravnej fáze boli identifikované slabé a silné stránky územia a sociálno-ekonomických zdrojov. Po doplnení o výsledky SWOT analýzy obce bol syntézou analytických výstupov definovaný rozvojový potenciál územia obce.

Prvá analytická časť dokumentu obsahuje popis obce s jej základnými geografickými údajmi a hlavnými socioekonomickými charakteristikami, ktoré charakterizujú dynamiku sociálneho a ekonomického rozvoja obce. Súčasťou je súhrnná analýza rozvojového potenciálu, ktorá v rámci globálnych a špecifických cieľov, ako aj silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození dáva súhrnný pohľad na reálnu situáciu obce a jej rozvojové možnosti.

Druhá hlavná časť dokumentu je orientovaná na formulovanie strategického rozvoja. Globálne ciele sú rozpracované do špecifických cieľov, ktoré majú stabilizačný alebo rozvojový charakter. Stabilizačné ciele a súvisiace opatrenia sú zamerané na riešenie súčasného nepriaznivého až kritického stavu v jednotlivých oblastiach tak, aby nedošlo k ďalšiemu prehĺbovaniu jestvujúcich problémov a na podporu ich dlhodobého rozvoja do roku 2020.

PRO Lúčky je spracovaný ako otvorený dokument a môže byť podľa potreby priebežne aktualizovaný a dopĺňaný.

ANALYTICKÁ ČASŤ

Tento dokument je vytvorený na princípoch využitia participatívnych metód a odráža potreby spolupráce obce a občanov v území.

Analytická časť plánu je spracovaná na základe informácií a údajov obce, z odbornej literatúry, internetu a údajov poskytnutých predstaviteľmi samosprávy. Je tvorená komplexným hodnotením a analýzou východiskovej situácie obce, vychádza z aktuálneho stavu a potenciálu obce s väzbami na širšie územie a odhad budúceho vývoja s dôrazom na možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia. Analýza a jej zhrnutie je spracovaná štandardnou metódou SWOT. Strategická a programová časť je spracovaná na základe vzájomnej korelácie výstupov spracovaných obcou, PHSR KSK a potrieb a požiadaviek obce. Tento program je spracovaný na úrovni LAU 2 na základe zadania aktualizácie Programu rozvoja obce.

Východiskové dokumenty PRO:

1. Na regionálnej úrovni:

- *predchádzajúce PHSR obce*
- *PHSR Záujmového združenia obcí mikroregiónu Juh Šíravy*
- *územný plán Záujmového združenia obcí mikroregiónu Juh Šíravy*
- *územný plán obce*
- *územný plán Košického samosprávneho kraja*
- *viacročný rozpočet*
- *Integrovaný regionálny operačný program „IROP“ - programový dokument SR pre programové obdobie 2014 – 2020, ktorého globálnym cieľom je: prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.*
- *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja*

2. Na národnej úrovni:

- *Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014-2020*
- *Partnerská dohoda SR určujúca stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov Európskej únie tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020. Predstavuje základný národný dokument zastrešujúci všetky operačné programy SR pre aktuálne programovacie obdobie. Tento významný strategický dokument je základnou podmienkou pre využitie finančných prostriedkov z fondov EÚ v rokoch 2014 – 2020. Konkrétnejšie informácie sú zverejnené na webových stránkach Úradu vlády SR (<http://www.vlada.gov.sk/14327/vlada-schvalila-partnersku-dohodu-na-roky-2014-%E2%80%93-2020/>).*

- **Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014-2020** - zámerom bolo predstaviť pohľad Európskej komisie na identifikáciu hlavných rozvojových potrieb a výber tematických cieľov a priorít, ktoré by mali byť financované v rámci fondov Spoločného strategického rámca EÚ v podmienkach SR.

- **Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010**

- **Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020**

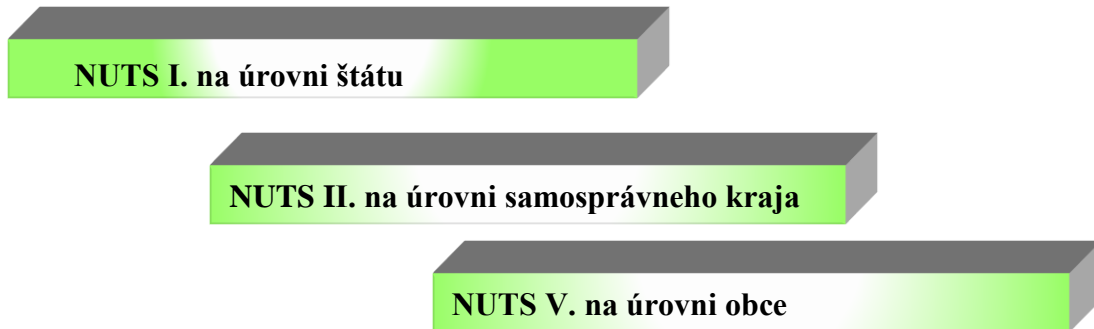
- **Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020**

3. Na nadnárodnej úrovni:

- Stratégia Európskej únie 2020
- Spoločný strategický rámec EK
- Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom)
- CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji
- CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT)
- CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu
- CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu
- CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013
- CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013
- Národný (regionálny) rozvojový plán (RDP – Regional Development Plan), ktorý je hlavným dokumentom pre vyjednanie podpory zo Štrukturálnych fondov Európskej únie
- Sektorové operačné programy (SOP – Sectoral Operation Programme), ako taktické dokumenty vytvorené na úrovni ministerstiev, ktoré rozpracovávajú problémové celky stratégií majúcich plošný (celoštátny) charakter, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Regionálne operačné programy (ROP – Regional Operation Programme), ako taktické dokumenty, ktoré budú spracované na úrovni regiónov NUTS II a rozpracovávajú tie problémové celky stratégií, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie
- Strategické usmernenia Spoločenstva (SUS) – ROP odráža 1 usmernenie SUS t.j. „urobiť Európu a jej regióny atraktívnejším priestorom pre investície a prácu“, a súčasne 3 usmernenie SUS t.j., vytvorenie väčšieho množstva a kvalitnejších pracovných miest“.

V súlade so snahou Slovenskej republiky o znižovanie rozdielov na úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave Programu rozvoja obce nasledovné strategické dokumenty:

Účel vypracovania PRO:

1. Povinnosť mať PRO stanovuje zákon.
2. PRO je prostriedok, ako získať viac bodov pri žiadostiach o financovanie najmä z EÚ fondov a zvyšuje väčšiu šancu na získanie externých finančných prostriedkov.
3. Dokument slúži na dobrú prezentáciu práce obce a obecného zastupiteľstva pred občanmi obce, ale i mimo nej.
4. Zhrnú sa informácie o tom, čo ľudia v obci naozaj chcú.
5. Stanovenie si jasných, konkrétnych cieľov a priorit rozvoja obce a zadefinovanie ciest ako ich dosiahnuť, ktoré zásadne napomáha riadenému a trvalo udržateľnému rozvoju obce.
6. PRO ako strednodobý záväzný program schválený zastupiteľstvom je nástrojom na zachovanie jednotnej línie rozvoja obce aj pri zmenách vedenia obce a politických zmenách.

Rozhodnutím ministra výstavby a regionálneho rozvoja č. 3/2007 bol stanovený **Zoznam pólův rastu** pre Národný strategický referenčný rámec na roky 2007 – 2013. Základným podkladovým dokumentom pre spracovanie zoznamu bola Koncepcia územného rozvoja SR 2001. Obec Lúčky bola zaradená v súhrnom prehľade štruktúry sídiel v kraji Košice medzi obce, ktoré nie sú pólmi rastu mimo záujmových území.

Obce boli zadelené do nasledovných 5 kategórií:

- inovačné póly rastu,
- kohézne póly rastu v záujmovom území inovačných pólův rastu,
- kohézne póly rastu mimo záujmového územia inovačných pólův rastu,
- obce, ktoré nie sú pólmi rastu ležiace v záujmovom území inovačných pólův rastu,
- obce, ktoré nie sú pólmi rastu mimo záujmových území.

Formulár č. Ú 1 – Zámer spracovania PRO

Zámer spracovania PRO	
Názov dokumentu	Program rozvoja obce Lúčky, programovacie obdobie 2019 – 2025
Forma spracovania	- V spolupráci so starostom obce
Riadenie procesu spracovania	Pracovná skupina: <ul style="list-style-type: none"> - externý odborník - starosta obce (spolupráca, konzultácie) Spracovanie PRO obce vychádzalo z predošlého PHSR obce, vzhľadom na to, že neboli naplnené všetky priority rozvoja obce. Boli zapracované ďalšie iniciované zmeny a potreby obce.
Obdobie spracovania	2019
Financovanie spracovania	Náklady na spracovanie boli financované z rozpočtu obce

Zdroj: vlastné spracovanie na základe: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Formulár č. Ú 8 – Štruktúra dokumentu

Úvod	Zdôvodnenie zámeru spracovania PRO
Analytická časť	Harmonogram spracovania PRO Východiskové koncepcné dokumenty spracovania PRO Hodnotenie predchádzajúceho PRO Analýza vnútorného prostredia Analýza externého prostredia Zhodnotenie súčasného stavu územia
Strategická časť	Vízia rozvoja územia Strategický cieľ
Programová časť	Opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým prioritám
Realizačná časť	Východiská a popis realizácie jednotlivých opatrení Systém monitorovania a hodnotenia
Finančná časť	Indikatívny finančný plán na celkovú realizáciu PRO Model viaczdrojového financovania jednotlivých projektov
Záverečná časť	Schválenie a zverejnenie PRO

Zdroj: vlastné spracovanie na základe: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Obr. 1 Mapa obce Lúčky

Zdroj:<https://www.google.com/maps/place/072+34+L%C3%BA%C4%8Dky/@48.7720226,22.0006685,13z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x473930db7ea59f45:0x400f7d1c6974d90!8m2!3d48.7666359!4d22.0451252>

1 ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

Obec Lúčky sa nachádza v severovýchodnej časti Košického kraja, 11 km východne od mesta Michalovce a 25 km západne od hraníc s Ukrajinou, na hlavnej ceste E-50 spájajúcej Michalovce so Sobrancami. Východná časť Košického kraja tvorí severnú časť historickej časti „Užskej župy. V kontexte východoslovenskej oblasti je charakterizovaná prvkami nížinnej kultúry. Dominantným prvkom súčasnej krajinej štruktúry katastrálneho územia obce sú trvalé trávnaté porasty a orná pôda, na ktoré nadväzuje zastavané územie obce a dopravné plochy.

Priestor Zemplínskej Šíravy patrí medzi archeologicky exponované regióny, evidovaných je niekoľko významných lokalít.

1.1. História obce

Archeologické lokality:

- Na pláňach - polykultúrne sídlisko, nálezy od staršej doby kamennej po stredovek.
- Dvor bývalého JRD a okolie - osídlenie z mladšej doby kamennej.
- Vinice - osídlenie z neskorej doby kamennej.
- Klin - osídlenie z neskorej doby kamennej a stredoveku.
- Záhumienky - osídlenie z mladšej doby kamennej.

Do dnešných dní najstaršiu písomnú zmienku o obci Lúčky poznáme z latinskej listiny datovanej 11. marcom 1336. Slovenský preklad časti tejto listiny znie: My Kapitula jágerskej cirkvi, dávame na vedomie, že na základe obsahu listiny veľkomožného muža, veľmoža Pavla, sudcu kráľovskej kúrie, ktorá vyjadruje spôsob a formu jeho súdneho rozhodnutia a listiny určenej nám od tohto veľmoža Pavla ... Mená majetkov, ktoré boli pririeknuté často spomínaným synom Andreja a ich dedičom sú tieto: ... Starý Hažín, Veľký Hažín, Lúčky („possesionum Luchka“), Lazňany, Vyšné Stráňany ... Predkovia sa venovali aj vinohradníctvu. V listine z roku 1336 poznáme doteraz najstaršiu písomnú zmienku o tunajšom vinohrade. Začiatkom 17. storočia postihla miestne vinohrady neúroda, ale v roku 1715 tu pestovali vinič celkovo na rozlohe, ktorú 15 ľudí okopalo za jeden deň („15 kopáčov vinohradov“).

Koncom 14. storočia samotný panovník Žigmund Luxemburský riešil prípad Mikuláša z Lúčok. Ako to už medzi „dobrými susedmi“ býva sťažnosť na Mikuláša z Lúčok podal jeho vplyvný sused Ján z Michaloviec. V celej záležitosti bola problémom neoprávnená výstavba mýtnice a následné vyberania a samotná výška mýta. Čo je zaujímavé zachovala sa presná výška mýta pre pocestných. Prípad vyšetroval a rozsudok vyniesol uhorský palatín na sneme Užskej a Zemplínskej stolice v roku 1393. Obvinený Mikuláš sa bránil tým, že s veľkými výdavkami a námahou vlastných poddaných dal postaviť dlhý most cez „riečku Stretava“ a zároveň nikoho nenútil po tomto moste chodiť a platiť mýto. Svojrázne vysvetľovanie si dobových zákonov a nariadení Mikulášom z Lúčok Žigmund Luxemburský „odmenil“

zhabaním výnosov z mýta a celého majetku Lúčky. V roku 1418 je doložené patrocínium (zasvätenie) Štefana Kráľa. V stredoveku tu stál kostol a Lúčky boli sídlo stredovekej rímskokatolíckej farnosti.

Podľa platnej zásady „Cuius regio, eius religio“ – „Čí je majetok, toho je náboženstvo“, aj bývalé katolícke obyvateľstvo Lúčok muselo v 16. storočí prijať protestantské náboženstvo svojo zemepána, resp. zemepánov. Celý proces súvisel s patronátnym právom, ktoré v Uhorsku malo dlhodobú platnosť. Na základe tejto zásady mal každý patrón moc dosadiť do farnosti jemu vyhovujúceho farára. Vierovyznanie zemepána mali nasledovať, podľa starých feudálnych princípov, všetci ich poddaní. Mnohí ho nasledovali z osobného presvedčenia, niektorí nemali inú možnosť, len sa vo vierovyznaní prispôbiť, pretože nebol nablízku iný duchovný, ktorý by bol ich deti pokrstil, ktorý by ich pochoval atď. Právomoc i svojvôľa šľachticov sa uplatňovala pri výbere duchovných do jednotlivých kostolov a to nielen z hľadiska náboženského, ale aj jazykového. Zákonný článok číslo 7 z roku 1647 zrušil túto zásadu a dovolil aj sedliakom voliť si vlastného farára, ak bol zemepán iného náboženstva. Patronátne právo ostalo naďalej v platnosti a patrón mohol naďalej odsadzovať fary podľa svoje vôle, ale poddaní už nemuseli túto voľbu rešpektovať a mohli navštevovať iní kostol.

Až do prvého jozefínskeho sčítania obyvateľstva v Uhorsku koncom 18. storočia sa jeho presný počet nedá zistiť. Z 15. storočia sa zachoval dôležitý prameň v podobe daňových súpisov. V tej dobe nikoho nezaujímal počet ľudí, ale počet port, ktorý bol základom pre vyrúbenie kráľovskej dane. Pod portou sa rozumel sedliacky dvor, v ktorom bývalo väčšinou viac rodín, respektíve brána, cez ktorú mohol prejsť doplna naložený voz. Podľa údajov z roku 1427 v obci bolo obývaných najmenej 24 sedliackych domov, čo v tej dobe zodpovedalo počtu približne 150 ľudí. V roku 1567 dokonca v obci nežil ani jeden človek. Vďaka novým osadníkom počet tunajších osadníkov do konca 16. storočia stúpala a v roku 1599 tu už stálo 15 obývaných poddanských domov, približne okolo 100 obyvateľov. Lúčky sa zaradili znova medzi stredne veľké dediny. Lúčky (uvedené pod názvom „Vámoslucska“) boli najprv filiou kalvínskej farnosti Michalovce (údaj k roku 1584). Vtedy bol michalovským farárom Juraj Debreceni.

V roku 1607 sa stretlo 27 šľachticov z našich končín a prijali ustanovenia zhrnuté do 16 bodov, ktoré určovali aj poddaným z Lúčok normy správania. Tieto morálne nariadenia sa mali všetky dodržiavať a určení zemepáni ich kontrolovali. V prípade ich porušenia boli dohodnuté sankcie (finančné a iné):

1. Každý sa mal v nedeľu, vo sviatočné dni a dni jarmokov zúčastniť bohoslužieb.
2. Zákaz práce v nedeľu.
3. V obci má byť škola, cintorín a kostol.
4. Prísne tresty pre bohorúhačov (posadiť do klady a pranierovať pred vstupom do kostola).
5. Každoročne voliť nového richtára, ktorému sa budú zodpovedať za svoje činy.
6. Po deviatej hodine večer (večierka) zákaz predaja vína a piva.
7. Zákaz púšťať do domu kartárov a hráčov s kockami.
8. Zákaz potulovať sa po večierke.
9. Zákaz chodiť bez lampáša po zotmení.

10. Sedliaci odo dňa sv. Juraja po deň sv. Michala na celom michalovskom panstve nemôžu v krčmách predávať víno. Zemepáni mohli.
11. Mäsiari na dedinách mali dbať, aby bol dostatok mäsa.
12. Remeselníci idúci na jarmok museli platiť počas tzv. suchých dní clo. Z týchto peňazí sa mala financovať výstavba na dedinách, tak ako tomu bolo v minulosti.
13. Sedliaci mali zakázané chytať ryby alebo zajace.

Ďalšie body sa týkali skôr obyvateľov mesta a trhov a jarmokov.

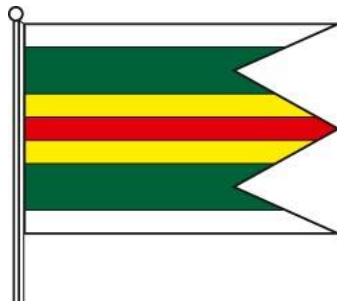
V roku 1618 sa uvádzajú už ako filiálka kalvínskej farnosti Hnojné (farár Martin Sokoly). Vďaka postupnému drobeniu majetku v 16.-17.storočí k zemepánom obce patrili nielen šľachtici z Michaloviec a Vinného, ale i rodina Mirkovcov, Bočkaiovcov, Morvaiovcov a miestni šľachtici.

V prvej polovici 18. storočia sa Lúčky stali sídlom novej kalvínskej slovenskej farnosti. Ako sídlo farnosti s filiálkami Závadka a Malý Hažín sa naša obec uvádza napríklad v súpise farnosti užskeho dištriktu. Tento súpis spomína vo svojom diele o histórii reformovanej cirkvi v Uhorsku z roku 1728 profesor cirkevnej histórie na Akadémii v Utrechte Adolf Lampe. Aj v lúčanskej farnosti sa určite používali náboženské knihy vytlačené v rokoch 1750 – 1758 v stredozeplínskom nárečí.

Symboly obce

Erb obce

Vlajka obce

Pečať obce

Obecná vlajka má podobu siedmich pozdĺžnych pruhov bieleho, zeleného, žltého, červeného, žltého, zeleného a bieleho. Vlajka má pomer strán 2 : 3 a ukončená je tromi cípmi, t. j. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu. Farebnosť pruhov na vlajke je daná farbami obecného erbu. Osídlenie v neolite. Pohrebisko lengyelskej kultúry, eneolitické sídliskové nálezy kanelovanej keramiky, nálezy tiszapolgárskej a bodrogkeresztúrskej kultúry, sídlisko z mladšej doby bronzovej, hallštattské žiarové hroby, sídliskové nálezy z doby rímskej, slovanské z doby veľkomoravskej a z 10.-11. storočia. Obec sa spomína od roku 1336 ako Luchka, z roku 1418 ako Luczka, z roku 1808 ako Lúčky, maďarsky Lucska. V roku 1389 sa spomína tunajšia mýtnica. V roku 1427 mala 23 usadlostí. Patrila panstvu Michalovce. V roku 1715 sa značne vyľudnila (6 usadlostí), v roku 1720 je uvedená ako zemianska obec s 11 domácnosťami. V 18. storočí bol tu veľkostatok špecializovaný na chov kráv a byvolov.

1.2 Vymedzenie riešeného územia

Z hľadiska rozvojových zámerov osídlenia sa južná časť hodnoteného územia nachádza:

1. podľa KURS 2001 na východoslovenskej rozvojovej osi prvého stupňa : Košice – Sečovce – Michalovce – Sobrance – hranice UR.
2. podľa ÚPN-VÚC Košický kraj na celoštátnej a nadregionálnej rozvojovej sídelnej a komunikačno-sídelnej osi v smere západovýchodnom v priestore Zvolen – Rimavská Sobota – Rožňava – Moldava nad Bodvou – Košice – Sečovce – Michalovce – Sobrance – štátna hranica s Ukrajinou.

Ťažiskom týchto rozvojových osí je cesta I. triedy č. 50 a priestor okolo nej, v ktorom priamo leží hodnotené územie.

Obec má podľa územného plánu obce tieto lokality:

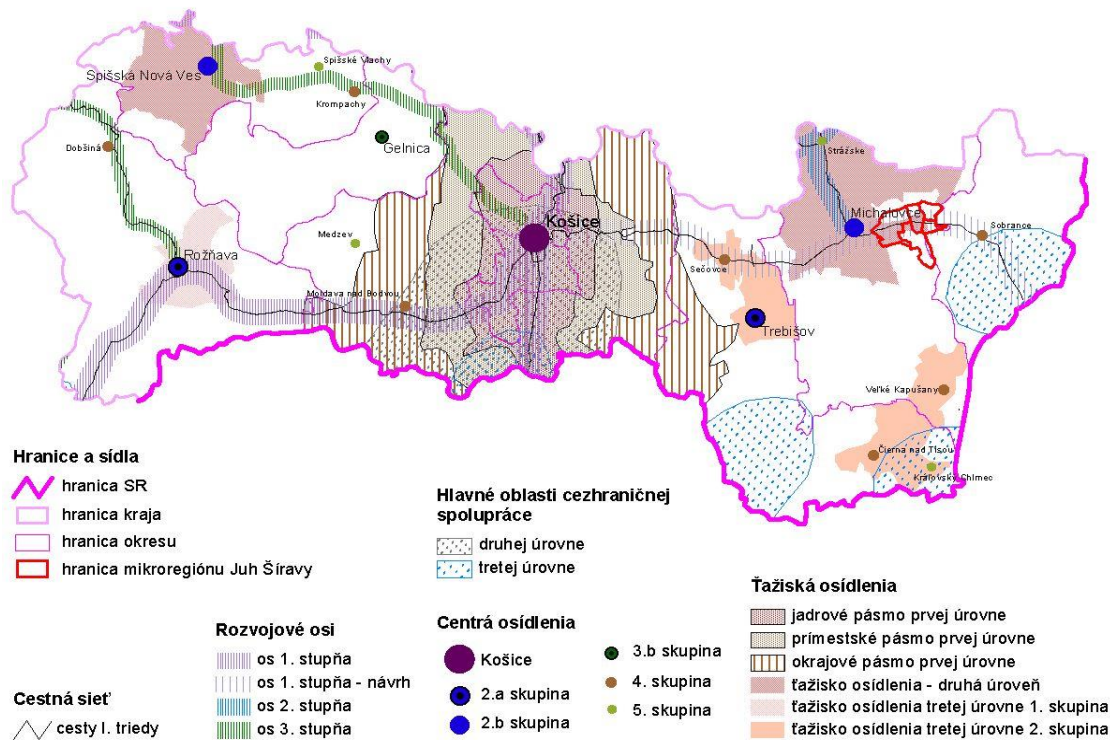
1. *Grunova*
2. *Grunova 1*
3. *Konopianky*
4. *Na prievoze*
5. *Záhumienky 1*
6. *Záhumienky 2*
7. *Pri Vraniku*
- 8.

Špecifickosť prostredia riešeného územia vytvára jeho geografická poloha:

- v rekreačnom územnom celku Zemplínska šírava, ktorý je nadregionálneho až medzinárodného významu,
- na cestnej dopravnej trase (cesta I./50) nadregionálneho a európskeho významu,
- v suburbánnom pásme mesta Michalovce,
- v turisticky atraktívnom prírodnom prostredí podhoria Vihorlatských vrchov a vinohradníckej oblasti Tibava.

Obr. 2 Širšie vymedzenie územia

Zdroj: http://www.hnojne.sk/files/2019-01-16-143408-Hnojn___def..doc

Väzby obce

Hlavné väzby určuje blízkosť mesta Sobrance, mesta Michalovce a krajského mesta Košice. Ďalšou významnou väzbou je blízkosť hraníc s Ukrajinou. Tieto väzby územia v širších súvislostiach vytvárajú základné predpoklady a podmienky v ďalšom rozvoji obce. Sídlnú štruktúru hodnoteného územia sústava domovej zástavby, ktorá je súčasťou osídlenia južného brehu Zemplínskej šíravy a osídlenia priestoru okolo cesty I/50 Michalovce - Sobrance. Z hľadiska regionálnych a národných rozvojových zámerov osídlenia (Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 a ÚPN-VÚC Košického kraja, zmeny a doplnky 2004), sa územie obce aj mikroregiónu nachádzajú na východoslovenskej rozvojovej osi prvého stupňa: Košice – Sečovce – Michalovce – Sobrance – hranice UR, ktorej osou a ťažiskom je cesta I. triedy č. 50 a priestor okolo nej.

Obec Lúčky je členom **Miestnej akčnej skupiny – OZ Medzi riekami**, spoločne s obcami Bajany, Budkovce, Čechov, Čierne pole, Dúbravka, Hatalov, Hažín, Hnojné, Iňačovce, Jastrabie pri Michalovciach, Lastomír, Malé Raškovce, Palín, Pavlovce nad Uhom, Senné, Slavkovce, Sliepkovce, Stretava, Stretavka, Vrbnica, Zalužice, Závadka, Žbince, Zemplínska Široká a Zemplínske Kopčany).

Zároveň je členom **Zájmového združenia spoločenstva obcí mikroregiónu Juh Šíravy**, spoločne s Hažinom, Hnojným, Zalužicami a Závadkou.

Tab. č.1: Miestna akčná skupina – OZ Medzi riekami

Presný názov organizácie (obchodný názov):	Občianske združenie Medzi riekami
Právna forma:	Združenie (zväz, spolok)
(IČO):	42108811
Sídlo:	Zemplínska Široká 304, 07213 Zemplínska Široká
Dátum založenia:	7. októbra 2009
Poloha:	Kraj Košický, okres Michalovce
Štatutárny zástupca:	Ing. Vladimír Mati
Subjekty v združení	Bajany, Budkovce, Čečehov, Čierne Pole, Dúbravka, Hatalov, Hažín, Hnojné, Iňačovce, Jastrabie pri Michalovciach, Lastomír, Lúčky, Malé Raškovce, Palín, Pavlovce nad Uhom, Senné, Slavkovce, Sliepkovce, Stretava, Stretavka, Vrbnica, Zalužice, Závadka, Zemplínska Široká, Zemplínske Kopčany, Žbince
Názov projektu MAS	Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou pre OZ Medzi riekami
Celkový rozpočet projektu	1 579 142,00 €
Schválená výška príspevku z Programu rozvoja vidieka SR	792 500,00 €
Strategický cieľ	Strategickým cieľom stratégie je zlepšiť kvalitu života obyvateľov obcí združených v OZ Medzi riekami prostredníctvom využitia miestnych ľudských a prírodných zdrojov a vytvorením vhodných podmienok pre podnikanie.
Strategické priority definované v stratégii	Stratégia definovala 3 strategické priority: 1. priorita: Podporiť ekonomický rozvoj a zvýšiť zamestnanosť 2. priorita: Zlepšiť technickú infraštruktúru 3. priorita: Zlepšiť kvalitu života v obciach 4. priorita: Efektívna činnosť MAS

Zdroj: vlastné spracovanie

Tab. č.2 Záujmové združenie spoločenstva obcí mikroregiónu Juh Šíravy

Presný názov organizácie (obchodný názov):	Záujmové združenie spoločenstva obcí mikroregiónu Juh Šíravy
Právna forma:	Záujmové združenie právnických osôb
(IČO):	35505281
Sídlo:	Obecný úrad Zalužice 07234 Zalužice
Dátum založenia:	25.5.2000
Poloha:	Košický kraj, okres Michalovce
Štatutárny zástupca:	Ing. Marianna Šimková
Subjekty v združení	Hažín, Hnojné, Lúčky, Zalužice, Závadka

Zdroj: vlastné spracovanie

1.3 Analýza demografie a ľudských zdrojov

1.3.1 Demografický vývoj obyvateľstva

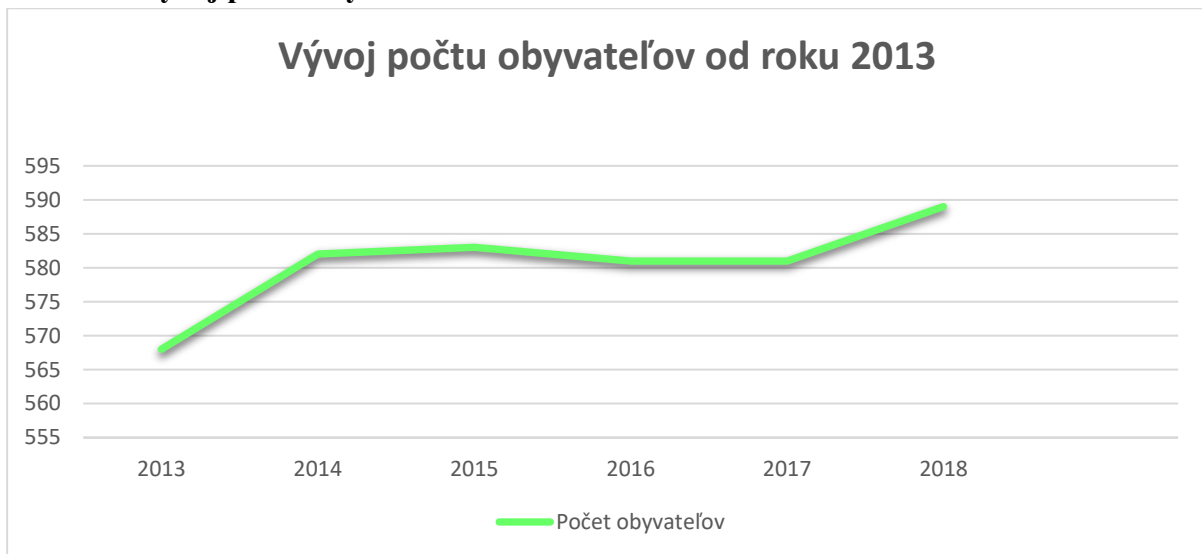
Pod obyvateľstvom rozumieme súhrn všetkých ľudí nachádzajúcich sa na určitom mieste v určitom okamihu, zisťovaný podľa rôznych hľadísk.

Tab. č.3: Počet obyvateľov za jednotlivé roky

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Počet obyv.	568	582	583	581	581	589

Zdroj: ŠÚ SR,

[http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_DEM/om7101rr/Po%C4%8Det%20obyvate%C4%BEov%20pod%C4%BEa%20pohlavia%20-%20obce%20\(ro%C4%8Dne\)%20%5Bom7101rr%5D](http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_DEM/om7101rr/Po%C4%8Det%20obyvate%C4%BEov%20pod%C4%BEa%20pohlavia%20-%20obce%20(ro%C4%8Dne)%20%5Bom7101rr%5D)

Graf č.1: Vývoj počtu obyvateľov od roku 2013

Zdroj: vlastné spracovanie

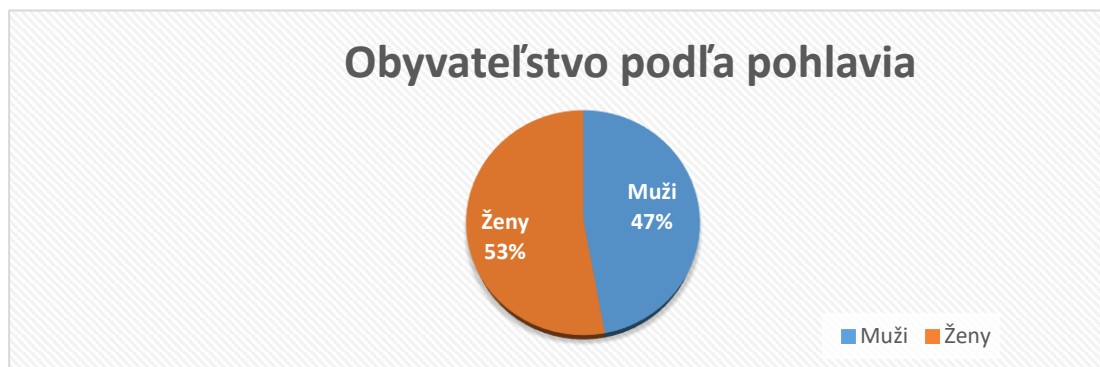
Na základe vyššie spracovaných údajov Štatistického úradu SR o počte obyvateľov v jednotlivých rokoch je zrejmé, že vývoj počtu obyvateľov má mierne pohyblivý charakter. Obyvateľstvo sa v jednotlivých rokoch pohybuje v rozmedzí od 568 do 589.

Tab. č.4: Počet obyvateľov podľa pohlavia za jednotlivé roky

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Počet mužov	245	256	254	260	262	268
Počet žien	323	326	329	321	319	321
Spolu	568	582	583	581	581	589

Zdroj: ŠÚ SR,

[http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_DEM/om7101rr/Po%20C4%8Det%20obyvate%20C4%BEov%20pod%20C4%BEa%20pohlavia%20-%20obce%20\(ro%20C4%8Dne\)%20%5Bom7101rr%5D](http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_DEM/om7101rr/Po%20C4%8Det%20obyvate%20C4%BEov%20pod%20C4%BEa%20pohlavia%20-%20obce%20(ro%20C4%8Dne)%20%5Bom7101rr%5D)

Graf č.2: Obyvateľstvo podľa pohlavia ku koncu roka 2018

Zdroj: vlastné spracovanie

Na celkovom počte obyvateľov zrejme prevaha ženskej populácie. Celkový demografický vývoj obyvateľstva v sebe reflektuje prirodzený a migračný vývoj obyvateľstva.

1.3.2 Prírastok obyvateľov podľa pohlavia**Tab.č. 5: Prehľad prírastku obyvateľov podľa pohlavia obce**

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Živonarodení – ženy	1	1	4	3	2	0
Živonarodení – muži	2	6	5	2	2	3
Živonarodení – spolu	3	7	9	5	4	3
Zomretí - ženy	4	3	2	7	4	6
Zomretí - muži	4	4	6	1	2	2
Zomretí - spolu	8	7	8	8	6	8
Prirodzený prírastok obyv. - ženy	-3	-2	2	-4	-2	-6
Prirodzený prírastok obyv. - muži	-2	2	-1	1	0	1
Prirodzený prírastok obyv. - spolu	-5	0	1	-3	-2	-5

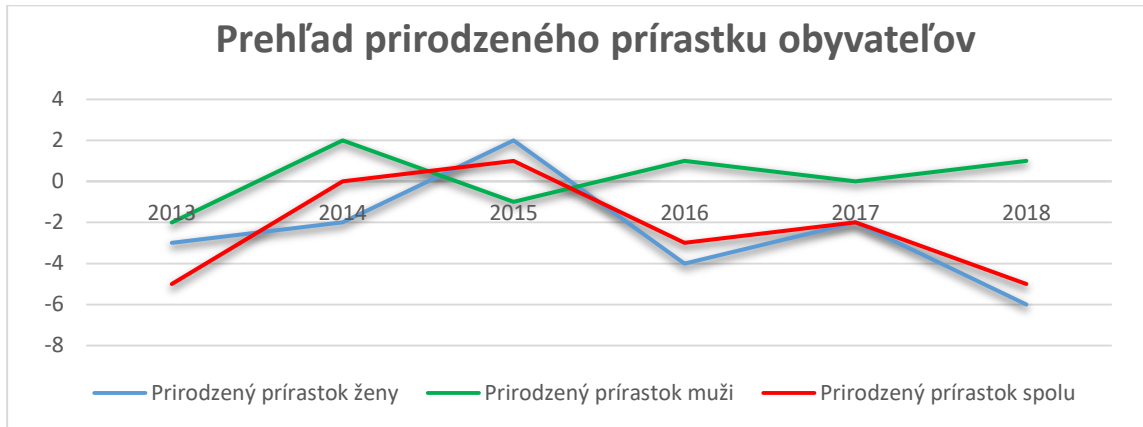
Zdroj: ŠÚ SR,

[http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_DEM/om7105rr/Pr%C3%ADrastok%20obyvate%C4%BEov%20pohlavia%20-%20obce%20\(ro%C4%8Dne\)%20%5Bom7105rr%5D](http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_DEM/om7105rr/Pr%C3%ADrastok%20obyvate%C4%BEov%20pohlavia%20-%20obce%20(ro%C4%8Dne)%20%5Bom7105rr%5D)

V sledovanom období bol v obci zaznamenaný mierne pohyblivý prirodzený vývoj obyvateľstva.

Graf č.3: Prehľad prirodzeného prírastku obyvateľov obce

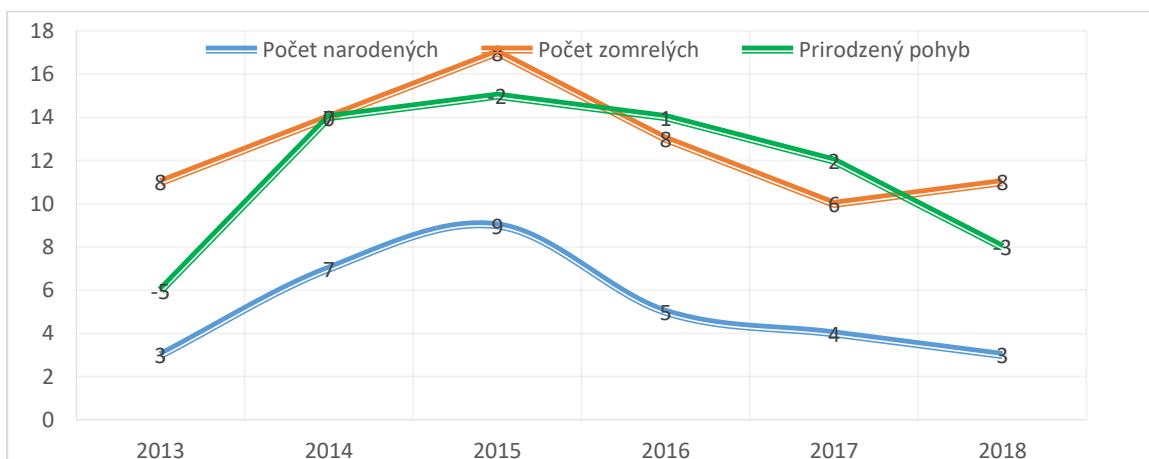

Zdroj: vlastné spracovanie na základe ŠÚ SR,

[http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_DEM/om7105rr/Pr%C3%ADrastok%20obyvate%C4%BEov%20od%C4%BEa%20pohlavia%20-%20obce%20\(ro%C4%8Dne\)%20%5Bom7105rr%5D](http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_DEM/om7105rr/Pr%C3%ADrastok%20obyvate%C4%BEov%20od%C4%BEa%20pohlavia%20-%20obce%20(ro%C4%8Dne)%20%5Bom7105rr%5D)

Prirodzený pohyb obyvateľstva je vyjadrením prirodzenej reprodukcie, je dôležitou kategóriou z hľadiska sledovania demografických kritérií a tvorí základný podklad pre spracovanie prognózy vývoja. Prirodzený pohyb vplýva na zmenu počtu, vekovej a pohlavnej štruktúry obyvateľov obce, prognóza v počte obyvateľstva je vzrastajúca.

Graf č.4: Krivka počtu narodených, zomrelých a prirodzeného pohybu obyvateľov

Zdroj: vlastné spracovanie

1.3.3 Veková štruktúra obyvateľstva

Grafické znázornenie vekovej štruktúry obyvateľstva je rozdelené do skupín podľa veku v zmysle posledného sčítania obyvateľstva, domov a bytov z roku 2011:

- predproduktívneho (0-14),
- produktívneho (15-59),
- poproduktívneho (60 a viac),

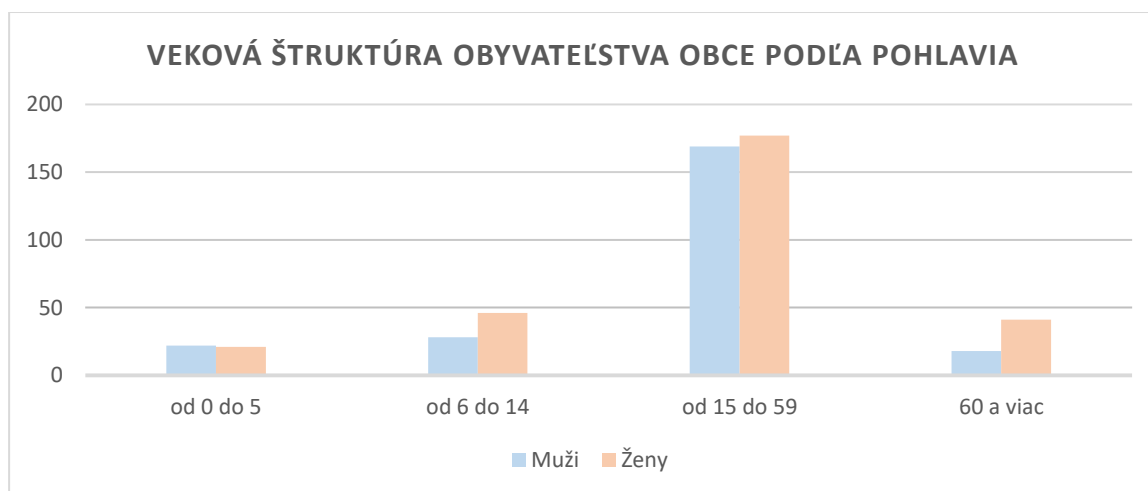
Reflektuje vývoj za sledované obdobie sumárne za celú obec.

Tab.č.6: Veková štruktúra obyvateľstva obce

Vek	Muži	Ženy	Obyvateľstvo		
	spolu	spolu	úhrn	%	
0 - 5	22	21	43	8,1	
6 - 14	28	46	74	14,0	
Produktívny	169	177	346	65,4	
Poproduktívny	18	48	66	12,5	
			Priemer		
Podiel obyvateľstva (%)	0 - 5	9,3	7,2	8,1	-
	6 - 14	11,8	15,8	14,0	-
	produktívny vek	71,3	60,6	65,4	-
	poproduktívny vek	7,6	16,4	12,5	-
Priemerný vek	36,01	39,29	37,83	-	

Zdroj: SODB 2011, <https://census2011.statistics.sk/SR/V%FDchodn%E9%20Slovensko/Ko%9Aick%FD%20kraj/Okres%20Michalovce/L%FA%E8ky/TAB.%20114%20Obyvate%BEstvo%20pod%BEa%20pohlavia,%20rodinn%E9ho%20stavu%20a%20veku.xls>

Graf č.5: Veková štruktúra obyvateľstva obce podľa pohlavia

Zdroj: vlastné spracovanie

Z grafu jednoznačne vyplýva, že najpočetnejšiu skupinu tvoria obyvatelia v produktívnom veku, v približne rovnakom pomere mužov a žien.

1.3.4 Národnostná a náboženská štruktúra obyvateľstva obce

Pod národnostnou štruktúrou obyvateľstva rozumieme dobrovoľnú príslušnosť osoby k určitému národu, národnostnej alebo etnickej skupine.

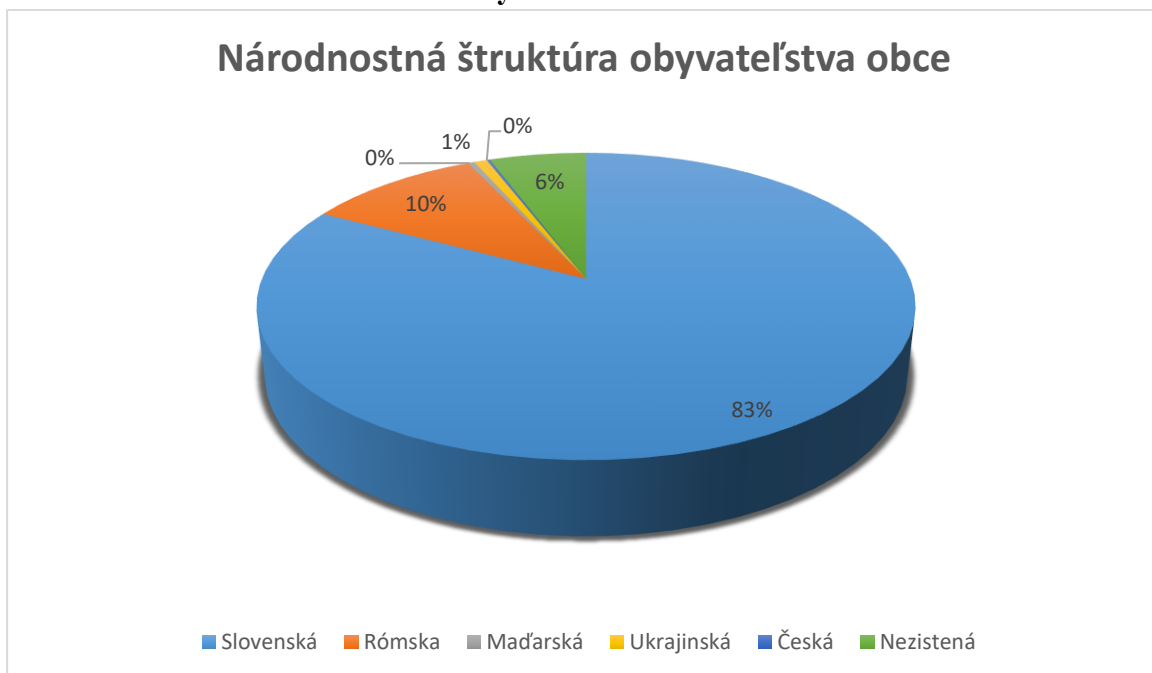
Tab.č.7: Národnostná štruktúra obyvateľstva obce podľa pohlavia

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	195	245	440
Rómska	30	24	54
Maďarská	1	0	1
Ukrajinská	0	1	1
Česká	1	1	2
Nezistená	10	21	31
Spolu	237	292	529

Zdroj: SODB 2011,

<https://census2011.statistics.sk/SR/V%FDchodn%E9%20Slovensko/Ko%9Aick%FD%20kraj/Okres%20Michalovce/L%FA%E8ky/TAB.%20115%20Obyvate%BEstvo%20pod%BEa%20pohlavia%20a%20n%E1rodnosti.xls>

Graf č.6: Národnostná štruktúra obyvateľstva obce

Zdroj: vlastné spracovanie

Z hľadiska národnostnej štruktúry je obyvateľstvo obce značne homogenizované, výrazná časť obyvateľov sa hlási samozrejme k národnosti slovenskej.

Tab.č.8: Náboženská štruktúra obyvateľstva obce podľa pohlavia

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	121	134	255
Gréckokatolícka cirkev	21	21	42
Pravoslávna cirkev	26	38	64
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	2	4	6
Reformovaná kresťanská cirkev	32	55	87
Evanjelická cirkev metodistická	1	3	4
Cirkev adventistov siedmeho dňa	4	6	10
Cirkev bratská	0	1	1
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	10	8	18
Bez vyznania	5	1	6
Nezistené	15	21	36
Spolu	237	292	529

Zdroj: SODB 2011,

<https://census2011.statistics.sk/SR/V%FDchodn%E9%20Slovensko/Ko%9Aick%FD%20kraj/Okres%20Michalovce/L%FA%E8ky/TAB.%20118%20Obyvate%BEstvo%20pod%BEa%20pohlavia%20a%20n%E1bo%9Eensk%E9ho%20vyznania.xls>

1.3.5 Bývanie

Obec Lúčky majú ulicovú skupinovú zástavbu rozvinutú okolo cesty I. triedy č. 50 a okolo dvoch miestnych komunikácií vo východnej časti zastavaného územia. Obytnú zástavbu tvoria 1 - 2 podlažné rodinné domy. Občianska vybavenosť je koncentrovaná v centrálnej časti obce. Poľnohospodársky dvor je lokalizovaný južne v dotyku so zastavaným územím. Okrem zastavania prieluk je rozvoj obytnej funkcie riešený aditívnou formou v týchto lokalitách:

- v severnej a západnej časti zastavaného územia,
- rezervné rozvojové plochy sú riešené v severnej a južnej časti obce z veľkej časti v nadmerných záhradách.

1.3.6 Zamestnanosť

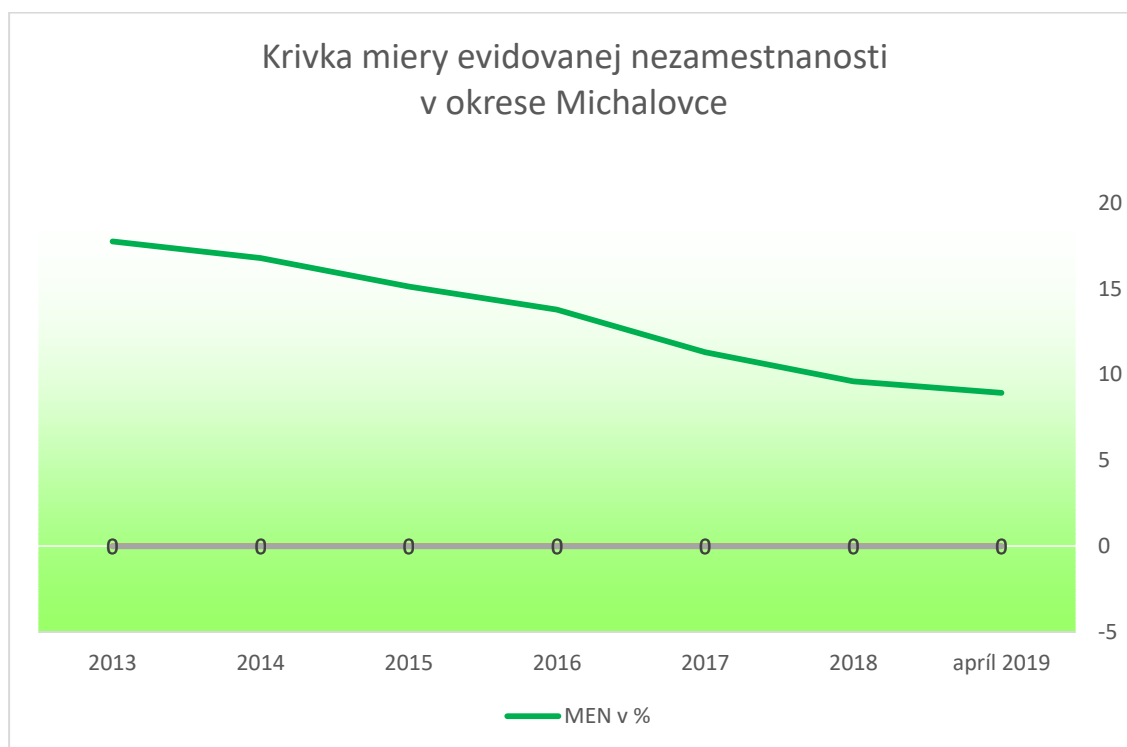
Na základe údajov Štatistického úradu SR má miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Michalovce klesajúci charakter. Ku koncu roka 2017 bola miera evidovanej nezamestnanosti v okrese Michalovce 11,29% a ku koncu roka 2018 na hranici 9,59%. Relatívne priaznivá je situácia vo vekovej štruktúre obyvateľstva produktívneho veku, pretože tvorí viac ako polovicu celkového počtu obyvateľov. Ľudský potenciál obce pre ďalší rozvoj je možno využiť len v širšom rámci. Priamo v obci a v mikroregióne je nedostatok pracovných príležitostí.

Tab.č.9: Prehľad miery evidovanej nezamestnanosti v okrese Michalovce

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	04/2019
Miera evid. nezam. (v%)	17,75	16,78	15,11	13,77	11,29	9,59	8,92

Zdroj: https://www.upsvr.gov.sk/statistiky/nezamestnanost-mesacne-statistiky.html?page_id=1254

Graf č.7: Krivka miery evidovanej nezamestnanosti v okrese Michalovce

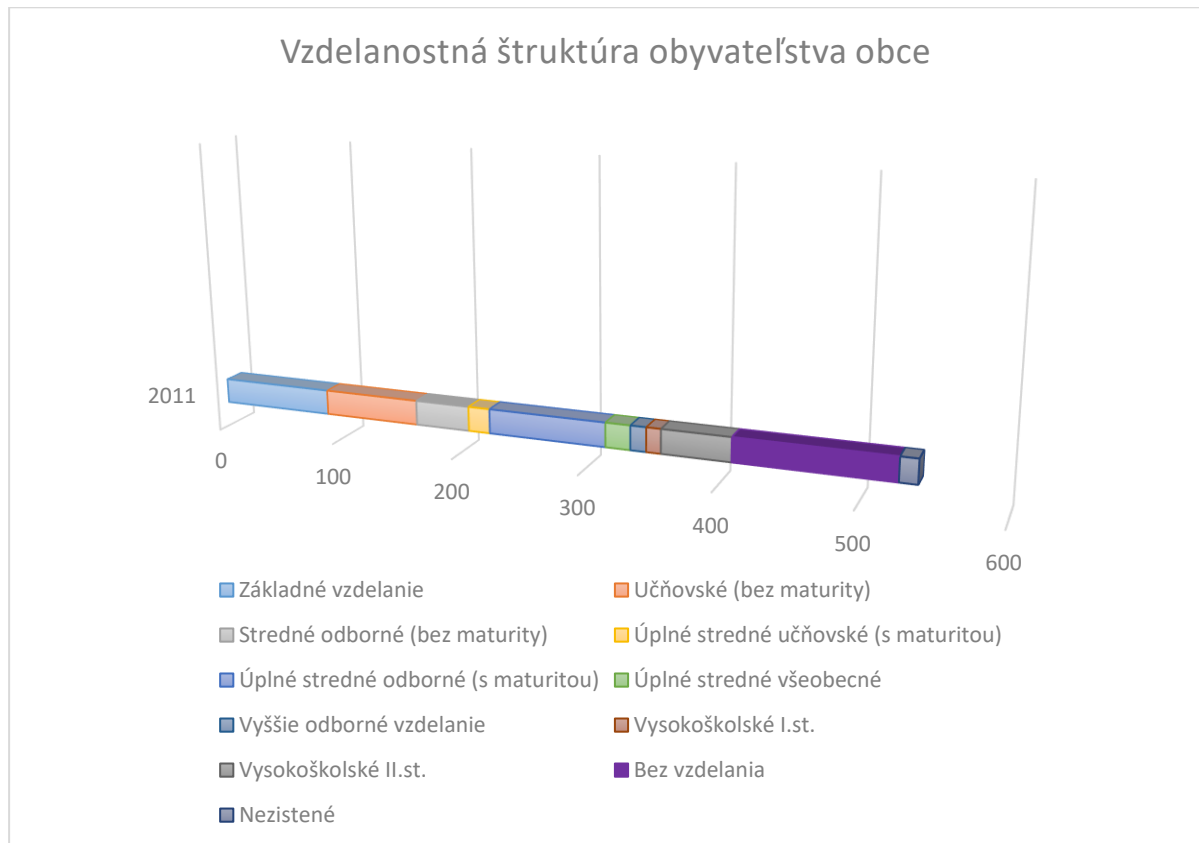
Zdroj: vlastné spracovanie

Klesajúca miera evidovanej nezamestnanosti reálne nereflektuje mieru reálnej nezamestnanosti, jedná sa o mieru nezamestnanosti evidovaných uchádzačov o zamestnanie, pričom je nutné vziať do úvahy obyvateľov, ktorí sú nezamestnaní a nie sú z rôznych dôvodov

evidovaní na ÚPSVaR. Medzi nezamestnanými výrazne prevládajú dlhodobozamestnaní. Neodmysliteľný vplyv na vývoj nezamestnanosti má vzdelanostná úroveň obyvateľov, ktorá je premietnutá v nasledujúcom grafe. V súčasnosti obec nemá výrazne aktívne skupiny obyvateľov, ktoré by presadzovali svoje podnety a aktívne sa zapájali do rozvoja obce. Obec sa snaží o svoj celkový rozvoj v rámci svojich možností.

Graf č.8: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce

Zdroj: vlastné spracovanie na základe SOBD 2011,

<https://census2011.statistics.sk/SR/V%FDchodn%E9%20Slovensko/Ko%9Aick%FD%20kraj/Okres%20Michalovce/L%FA%E8ky/TAB.%201117%20Obyvate%BEstvo%20pod%BEa%20pohlavia%20a%20stup%F2a%20najvy%9A%9Aieho%20dosiahnut%E9ho%20vzdelania.xls>

Budovanie a rozvoj školskej infraštruktúry je predpokladom vyššej kvality vzdelávania a vyššej miery vzdelanosti obyvateľstva na danom území. Vzdelanejšie obyvateľstvo významnejšie prispieva k ekonomickému rastu a k rastu životnej úrovne. Vzdelanostnú úroveň a schopnosť uplatnenia na trhu práce je možné ovplyvniť cieľovými rekvalifikačnými programami. Využitím prostriedkov z fondov dôjde k zlepšeniu situácie všetkých nezamestnaných obyvateľov obce. Európsky sociálny fond (ESF) - je hlavným finančným nástrojom, ktorým Európska únia transformuje svoje strategické ciele v oblasti politiky zamestnanosti do konkrétnych aktivít zameraných na zlepšenie odbornej kvalifikovanosti, ďalej na systémy vzdelávania a následný rast pracovného potenciálu občanov.

Cieľom ESF je podpora zamestnanosti v EÚ. Napomáha pripravenosti zamestnancom a firmám v rámci členských štátov EÚ čeliť novým, globálnym výzvam. Je kľúčovým prvkom stratégie EÚ týkajúcej sa rastu a zamestnanosti pri zameranej na skvalitnenie života občanov EÚ poskytnutím lepších kvalifikácií a lepších vyhliadok na zamestnanie. Financovanie je rozdeľované medzi členské štáty a regióny, a to hlavne medzi tie, ktorých hospodársky vývoj postupuje pomalšie.

Financovanie a ciele na obdobie rokov 2014 – 2020

V tomto období ESF poskytne približne **80 miliárd** EUR (v bežných cenách), ktorých cieľom je:

- *zabezpečiť odbornú prípravu ľudí a pomoc pri ich opätovnom zamestnaní,*
- *podporiť sociálne začlenenie,*
- *zlepšiť úroveň vzdelávania a odbornej prípravy,*
- *zlepšiť kvalitu verejných služieb.*

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Obyvateľstvo v obci je považované za ekonomicky aktívne. Celková vysoká ekonomická aktivita obyvateľstva súvisí s jeho vekovou štruktúrou, pre ktorú je charakteristické vysoké zastúpenie produktívnej zložky obyvateľstva. Ekonomická aktivita patrí medzi základnú sociálno-ekonomickú klasifikáciu triedenia obyvateľstva. Obyvateľstvo sa triedi na ekonomicky aktívne a neaktívne. Ekonomicky aktívne je obyvateľstvo, ktoré sa aktívnym spôsobom podieľa na hospodárskom živote. Obyvateľstvo zaoberajúce sa živnostenskou činnosťou sa považuje za ekonomicky aktívne. Ekonomicky neaktívne je obyvateľstvo nezávislé, s vlastným zdrojom obživy a závislé, bez vlastného zdroja obživy, napr. ženy na materskej dovolenke, ženy v domácnosti, invalidi a pod.

V súvislosti s rozvojom hospodárstva SR v budúcnosti možno očakávať migráciu obyvateľstva z vidieka do miest. S ekonomickou aktivitou obyvateľstva úzko súvisí pohyb za prácou. Pohyb za prácou mimo obec, trvalého bydliska je jedným z faktorov vyrovnávajúcich zdroje a potreby pracovných síl a je podmienený prioritne, rozsahom a štruktúrou poskytovaných v mieste bydliska. Intenzívny pohyb za prácou, ktorý sa prejavuje vo veľkom rozsahu dochádzky a odchádzky za zamestnaním poukazuje na úzke pracovné väzby na sídelný útvar okresných miest Michalovce a Sobrance.

1.4 Analýza sociálnej infraštruktúry

Kultúra

Obec má vlastný Kultúrny dom, s kapacitou približne 200 miest, pri sále je kuchyňa. Podlažná plocha kultúrneho domu je cca 250 m².

V obci sa nachádza evanjelický reformovaný kostol a takisto Dom smútku.

Obr. č.3 Evanjelický reformovaný kostol

Zdroj: <http://www.obeclucky.eu/imgcache/e-img-2010.jpg>

Obec Lúčky má početné množstvo partnerských obcí, napr. na Ukrajine má partnerskú dohodu s obcou **Velyki Lučky**. Obec je členom **Združenia mýtnych obcí**, ktoré združuje mýtné obce zo Slovenska, Maďarska a Rumunska. Každoročne sa organizuje stretnutie obcí s bohatým kultúrnym programom, zo Slovenska sem patria okrem Lúčok obce Mýtne, Mýto pod Ďumbierom, Veľký Blh, Horné Mýto, Mýtna Ludany.

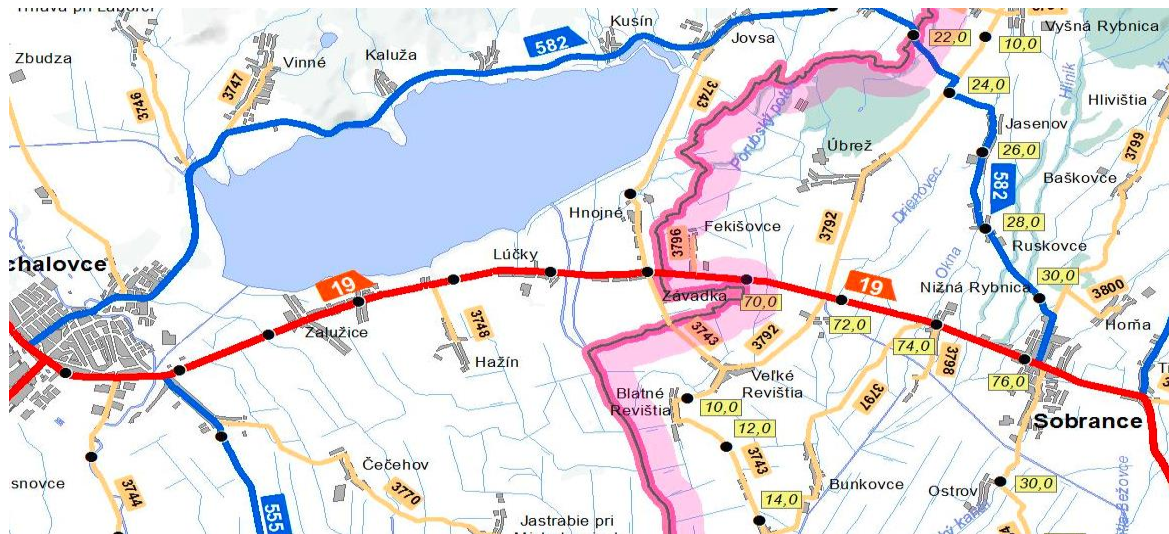
- Stavebný úrad – Michalovce
- Daňový úrad – Michalovce
- Obvodné oddelenie policajného zboru – Zemplínska Šírava - Lúč
- Okresný súd – Michalovce
- Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru – Michalovce
- Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny – Michalovce
- Katastrálny úrad – Michalovce
- Okresný úrad – Michalovce
- Územná vojenská správa - Košice

1.5 Ekonomické spravovanie obce

Príjmovou súčasťou rozpočtu obce sú bežné a kapitálové príjmy obce. Opačnou stranou rozpočtu sú výdavky, ktoré sa rovnako členia na bežné a kapitálové. Bežné výdavky slúžia predovšetkým na chod obecného úradu, na zabezpečenie základných prevádzkových potrieb obce a splatenie prípadných úverov. Kapitálové výdavky sa využívajú na financovanie investičných zámerov obce. S decentralizáciou verejnej správy a teda aj nárastom rozsahu kompetencií obcí by mal automaticky súvisieť aj adekvátny nárast objemu finančných prostriedkov na ich krytie. Kompetencie vykonávané v prenesenom okruhu štátnej správy sú v rozpočte obcí financované prostredníctvom dotácií. Na financovanie originálnych kompetencií sú určené predovšetkým príjmy z podielových a miestnych daní. Obec si výšku daňovej sadzby stanovuje sama.

1.6 Analýza cestnej infraštruktúry

Obec má pomerne dobrú polohu a vhodné dopravné spojenie s okresnými mestami. Vymedzené riešené územie je dopravne napojené na celoštátnu cestnú sieť osovou dopravnou komunikáciou I. triedy č. 50 Michalovce - Sobrance. Na úseku cesty I/50, priamo ležia obce Zalužice, Lúčky a Závadka. Cesta I. triedy č. 50 v širšom meradle tvorí súčasť trasy hlavnej medzinárodnej Európskej cesty E 50 vo východo - západnom dopravnom smere západná Európa – SR - Ukrajina. Cesta okrem miestnej regionálnej funkcie má aj nadregionálny a medzinárodný dopravný význam. Trasa pripravovanej diaľnice D1 prebieha po južnom okraji riešeného územia. Na železničnú sieť je riešené územie napojené cez najbližšie položenú železničnú stanicu Michalovce. Dopravnú funkciu reprezentuje cesta I/50 (Košice – Vyšné Nemecké (štátna hranica s Ukrajinou republikou), ktorá prebieha ťažiskom územia v západovýchodnom smere.

Obr.č.5: Cestná sieť v okolí obce

Zdroj: <https://www.cdb.sk/sk/Vystupy-CDB/Mapy-cestnej-siete-SR/Mapy-okresov/sobrance.alej>

Autobusovú hromadnú dopravu v regióne zabezpečuje SAD Michalovce, a.s. na základe zmluvy o výkone vo verejnom záujme v pravidelnej autobusovej doprave. Hlavnými dopravnými uzlami v riešenom regióne sú Michalovce a Sobrance. Vzhľadom na súčasné osídlenie obce sú autobusové spojenia z kapacitného, ale aj časového hľadiska na postačujúcej úrovni.

Obcou Lúčky neprechádza železničná trať, najbližšia železničná stanica je v Michalovciach. Najbližšou železničnou stanicou medzinárodného významu je železničná stanica Košice.. Košice sú dôležitým železničným uzlom, prechádzajú ním medzinárodné a IC trate v smere východ-západ a sever-juh.

Z hľadiska letiskovej dopravy sú najbližšie letiská v Užhorode, Ukrajina a v Košiciach. Obe sú medzinárodné letiská.

1.7 Technická infraštruktúra

Voda

V obci je vybudovaný verejný vodovod. Napojenie je riešené priamo na hlavné prívodné potrubie DN 530 mm vodovodu Vihorlat – Popričný – Michalovce krátkymi odbočkami, pretože hlavné potrubie sa nachádza v bezprostrednej blízkosti obcí. Potrubie je napojené na vodojem v Porube nad Vihorlatom o objeme 2 500 m³ s kótou dna 212,0 m n.m. a to s realizáciou odbočky z prívodu Popričný – Michalovce na Hnojné – Závadka, Lúčky, Hažín a Zálužice. Ich vlastníkom a prevádzkovateľom je spoločnosť VVS, a.s. Košice.. Mnoho domácností využíva aj studne.

Siete

Splašková kanalizácia v obci nie je vybudovaná. Zástavba je vybavená žumpami. Vodotesnosť žump je problematická. Ich obsah sa periodicky vyváža do michalovskej ČOV. Riešenie odkanalizovania podľa pôvodnej štúdie celej oblasti Zemplínskej Šíravy je navrhnuté skupinovou kanalizáciou vedenou pozdĺž južného pobrežia vodnej nádrže so 6-násobným prečerpávaním. Možným a prístupnejším riešením z časového a finančného hľadiska je vybudovanie celoobecnej jednotnej splaškovej kanalizácie s odkanalizovaním do vlastnej čističky odpadových vôd.

Dažďové vody v obci Lúčky stekajú cestnými priekopami do stredu obce na hlavnej ceste a odtiaľ sú odvedené potrubím DN 600 do vodnej nádrže.

Obec je celá plne plynofikovaná a elektrifikovaná.

Zdrojom plynu je VTL plynovod (Michalovce – Lažňany – Sobrance) DN 150/PN 4,0 MPa vedený územím mikroregiónu v bezprostrednej blízkosti obcí. Dodávka zemného plynu je zabezpečená z jestvujúcich regulačných staníc. Odbery v obciach sú ustálené v dôsledku 80 – 90% plynifikácie domácnosti. Priemerný ukazovateľ na jedného odberateľa v kategórii obyvateľstva sa ustálil na hodnotu okolo 3 100 – 3 200 m³ /odber/rok.

Celá južná strana Zemplínskej šíravy je zásobená elektrinou z 22 KV vonkajších vedení č.216, 528 a 515. Distribúciu elektrickej energie zabezpečujú transformovne 22/0,4 KV pripojené vzdušnými 22 KV prípojkami na uvedené vedenia. Elektrifikačná smernica č. 2/82 koncernu SEP udáva pre plynifikované obce do 5 000 obyvateľov merný ukazovateľ zaťaženia TS 1,5 kVA na 1 byt (dom).

Zásobovanie teplom je na báze plynu alebo tuhého paliva.

Ostatné

Rozvod internetu je riešený individuálne, zatiaľ nie je obci zavedený optický kábel.

Telekomunikácie

Z hľadiska napojenia na verejnú telefónnu sieť patrí riešené územie mikroregiónu do Regionálneho technického centra Východ. Obec Lúčky je napojená na digitálnu telefónnu ústredňu Zalužice. Tieto digitálne ústredne postačujú svojou kapacitou a technologickými možnosťami pre zabezpečenie požiadaviek na jednotlivé služby. Miestna telefónna sieť v obciach je riešená kombinovane, t.j. úložnými i vzdušnými káblami na drevených stĺpoch po okraji miestnych komunikácií.

Príjem televízneho a rozhlasové vysielacia Dubník je na prevažnej časti územia obce dobrý. Príjem rozhlasového a TV signálu v súčasnosti sa zabezpečuje prostredníctvom individuálnych antén.

Obecný rozhlas

Rozvod miestneho rozhlasu v obci je prevedený káblovými rozvodmi, reproduktory sú inštalované na stožiaroch, ústredňa rozhlasu je situovaná v budove obecného úradu.

1.8 Analýza životného prostredia

Pod pojmom životné prostredie rozumieme všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie organizmov vrátane človeka a je predpokladom ich ďalšieho vývoja. Jeho zložkami sú najmä:

neživé (anorganické) zložky:

- ovzdušie (atmosféra)
- voda (hydrosféra)
- horniny (litosféra)
- pôda (pedosféra)

živé (organické) zložky:

- organizmy (biosféra).

Z hľadiska ochrany životného prostredia môžeme skonštatovať, že životné prostredie v obci je v uspokojujúcom stave. Primerané podmienky sú v oblasti hluku, pôdy, vody a ovzdušia. Zdrojmi potenciálneho znečistenia nevybudovaná verejná kanalizácia, čistota podzemných vôd. Ďalším znečistením je spaľovanie tuhých palív v domácnostiach a exhaláty z dopravy.

1.8.1 Geologický vývoj

V katastri obce sa nachádzajú štvrtohorné (kvartérne) spraše až sprašové hliny, v oblasti pod „hrunom“ pri potoku Čierna voda sú to nivné (aluviálne) usadeniny splachov (íl, piesky).

Obec sa nachádza na výraznom terénnom stupni (lúčanský „hrun“), tento je výraznejší hlavne pri pohľade z východu od Závadky. Ide o typickú hrastovitú stavbu s uvalinovými dolinami na východnom svahu (Hliboký a Ivaňov jarok), na východe od obce sa rozkladá

prelomová dolina Čiernej vody. Na severe od obce sa nachádza Zemplínska šírava, umelá vodná plocha vybudovaná v rokoch 1961-1966.

Obr.č.6: Kvartérny pokryv územia obce

Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaskrajiny/>

Na obrázku svetlomodrá farba znázorňuje fluviálne sedimenty, prevažne nívne humózne hliny alebo hlinito-piesčité až štrkovito-piesčité hliny dolinných nív, bledoružová farba znázorňuje eolické sedimenty, spraše a piesčité spraše, vápnité sprašovité a nevápnité sprašové hliny.

Nasledujúci obrázok znázorňuje inžiniersko-geologickú rajonizáciu vypracovanú na základe genézy a litologickej povahy hornín. Vyčlenené časti rajonizácie umožňujú na danej úrovni podrobnosti stanoviť vhodnosť horninového prostredia z hľadiska rôznych spôsobov hospodárskeho využívania prostredia.

Obr.č.7: Inžiniersko-geologická rajonizácia obce

Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaskrajiny/>

Na obrázku je ružovou farbou znázornený rajón sprašových sedimentov, zelenou farbou rajón údolných riečnych náplavov.

1.8.2 Hydrogeologické pomery

Z hydrologického hľadiska patrí riešené územie do povodia Bodrogu. Významnejšia je Čierna Voda, ktorá začína pri prepadovej hrane a vypusti vo východnej nádrži a odvádza prepádové a vypúšťané vody v prípade preplnenia nádrže, a to Porubským potokom a Čečehovským kanálom. Čierna Voda odvádza aj povrchové zrážkové vody z intravilánu troch obcí : Hnojného, Závadky a z východnej polovice Lúčok. Najbližšou vodnou plochou je Zemplínska Šírava.

Okrem Čiernej vody je celé územie popretkávané systémom umelo vytvorených odvodňovacích kanálov. Zálužický kanál odvádza vodu zo Zemplínskej Šíravy do Laborca. Na úplne vypustenie nádrže slúži dnový výpusť vybudovaný vo východnej časti, ktorým sa voda vypúšťa do koryta Čiernej vody. Spomínané vodné toky sú málo vodnaté, pretože vznikajú na riešenom území a slúžia len na odvedenie zrážkových vôd z pomerne malého povodia. Územie, ktorým preteká Čierna voda je z hľadiska výskytu podzemných vôd nepriaznivé.

V severnej časti katastrálneho územia je zrealizovaná hrádza a regulovaný výpusťný kanál „Čierna voda“. Vodstvo Zemplína tvoria početné rieky, vodné kanály, nádrže, rybníky, jazerá, podzemná voda a minerálne pramene. Zemplín je typickým príkladom vejárovitej riečnej siete, ktorá spadá do povodia rieky Bodrog a do úmoria Čierneho mora. Bodrog vzniká sútokom Ondavy a Latorice, dosahuje na území Slovenska dĺžku len 15 km. Slovensko opúšťa v jeho najnižšom bode: 94 m n. m. s prietokom 113 m³ za sekundu a hĺbkou 4,3 m.

Zemplínska Šírava bola vybudovaná v rokoch 1961 - 1966 na toku Čierna voda ako nádrž Laborca. Leží severovýchodne od Michaloviec na južnom upätí Vihorlatských vrchov. Jedinečným javom je chránené zosunové jazero Morské oko, situované vo Vihorlatských vrchoch. Hladina jazera počas roka kolíše. Od roku 1974 sa pre vodné športy nevyužíva - jazero je súčasťou NPR Morské oko a CHKO Vihorlat, ktorá patrí do regiónu cestovného ruchu 1. kategórie, ktoré leží v lesoch na severovýchod od obce Vinné.

V území hrádze je zvýšená ochrana pred povodňami. Abráziu spôsobuje veterné vlnenie, ktoré pri silných vetroch dosahuje aj vrchol hrádzí. Bolo nutné prikročiť k ochrane svahov hrádzí hrubým kamenným závozom z balvanov lomového kameňa. Údržbu tejto ochrany riadi vysunuté pracovisko Správy povodia Bodrogu a Hornádu v Lúčkach.

Z hľadiska rekreačného využitia najzávažnejšie sú účinky abrázie na južnom brehu. Ide o poškodenie svahov južného brehu v úseku od začiatku juhovýchodnej hrádze po koniec juhozápadnej hrádze (Zalužice - Lúčky) v dĺžke 5,5 km (v tomto úseku sú do nádrže zaústené aj dva prítoky, pri obciach Zalužice a Lúčky). Hoci breh bol sanovaný kamenným závozom, predsa vplyvom vlnobitia bol svah erodovaný, podmývané brehy postupne odlivom odplavované smerom do nádrže. Počas 30-ročnej prevádzky vplyvom abrázie bol breh (brehová

čiaru) posunutý. Z pôvodnej kóty (maximálnej prevádzkovej) 113,94 m n. m. po výškovú kótu 115,80 m n. m. a tým vytvoril breh (prirodzenú pláž) v šírke v priemere 20 - 50 m.

Ochranná zeleň - stromy sú podmáčané a padajú, alebo pri klesnutí hladiny vody vysychajú. V poslednom období došlo k sanácii brehov. Ďalšie toky, v katastrálnom území mikroregiónu sú smerovo ustálené, nespevnené, zarastené brehovým porastom.

Prevádzka vodného diela sa účinkami vetrového vlnenia musela zaoberať všetkými účinkami na svahy hrádzí, ako aj na brehy nádrže. Poruchy opevnení návodného svahu účinkami vln si vyžadujú pravidelnú údržbu. Poškodenie svahov južného brehu je v úseku od začiatku juhovýchodnej hrádzce po koniec juhozápadnej hrádzce (Zalužice - Lúčky) v dĺžke 5,5 km (v tomto úseku sú do nádrže zaústené aj dva prítoky, pri obciach Zalužice a Lúčky). Hoci breh bol sanovaný kamenným závozom, vplyvom vlnobitia bol svah erodovaný, podmývané brehy postupne odlivom odplavované smerom do nádrže.

1.8.3 Pôdne pomery

Tab. č.10: Výmera územia a pôdny fond obce k roku 2018

Pôdny fond	Celková výmera územia obce:		7 927 347 m ²	
	Poľnohospodárska pôda spolu: 4 325 152 m ²			
	Orná pôda:	3 150 243 m ²	Trvalé trávnaté porasty:	710 537 m ²
			Zastavaná plocha a nádvorcia:	319 777 m ²
	Lesy:	50 315 m ²	Vodná plocha:	3 026 133 m ²
	Ostatná plocha:	205 970 m ²	Vinice:	2 359 m ²
			Záhrady:	462 013 m ²

Zdroj: ŠÚ SR,

http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SK_WIN/pl5001rr/V%C3%BDmera%20%C3%BAzemia,%20vyu%C5%BEitie%20p%C3%B4dy%205Bpl5001rr%5D

1.8.4 Ovzdušie

Ovzdušie je jednou zo základných zložiek životného prostredia. Kvalita je daná emisnými pomermi a rozptylovými podmienkami. Podmienky na rozptyl v ovzduší sa menia nielen v priebehu roka, sú závislé od klimatických podmienok a meteorologickej situácie. Z pohľadu kvality ovzdušia sa sleduje emisná a imisná situácia. Emisiou je každé priame, alebo nepriame vypustenie znečisťujúcej látky do ovzdušia. Imisiou sa rozumie zmes škodlivín nachádzajúcich sa vo voľnom ovzduší. Imisie sa sledujú prostredníctvom automatických monitorovacích staníc (AMS). V najviac znečistených oblastiach kraja sú umiestnené 4 AMS

(ide o prekročenie najmä PM10 (prachové častice). Emisiou sa rozumie každé priame alebo nepriame vypustenie znečisťujúcej látky do ovzdušia. K základným znečisťujúcim a vybraným znečisťujúcim látkam ovzdušia sa zaraďujú tuhé znečisťujúce látky (TZL), oxidy síry vyjadrené ako oxid siričitý (SO₂), oxidy dusíka (NO_x), oxid uhoľnatý (CO), pachové látky, organické látky (napr. NM VOC), ktoré sú v odpadových plynch v plynovej fáze vyjadrené ako celkový organický uhlík a dibenzodioxíny a dibenzofurány.

Významným znečisťovateľom je automobilová doprava. Nárast intenzity cestnej dopravy spôsobuje zvyšovanie celoplošnej zaťažosti miestnych komunikácií a zvyšuje množstvo emisií z výfukových plynov a sekundárnu prašnosť.

Najvýznamnejšími faktormi negatívne ovplyvňujúcimi životné prostredie riešeného územia okrem vyššie uvedeného sú najmä:

- chýbajúca kanalizácia s čistiarnou odpadových vôd,
- turistická návštevnosť južného brehu Zemplínskej šíravy (územie nemá žiadnu hygienickú vybavenosť,
- hluk a nehodovosť z prevádzky automobilovej dopravy na ceste I/50 ktorá prebieha priamo ťažiskami obcí Zalužice, Lúčky a Závadka.

1.8.5 Odpad

Odpadové hospodárstvo Slovenskej republiky je v súčasnosti ešte zabezpečované podľa zákona č. 223/2001 Z.z.. o odpadoch, o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákona NR SR č. 327/1996 Z.z. o poplatkoch za uloženie odpadov v znení neskorších predpisov a zákona č. 529/2002 Z.z.. o obaloch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Odpad z obcí je tvorený prevažne odpadom vyprodukovaným z domácností a ďalším odpadom podobným domovému odpadu z prevádzok v obciach. Významný podiel produkovaného odpadu predstavuje odpad z verejných priestranstiev. Koncepcia odpadového hospodárstva obcí vychádza zo všeobecných zámerov Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky, ako základného dokumentu pre riadenie odpadového hospodárstva a následných koncepčných materiálov na nižších úrovniach riadenia. Z hľadiska systému zberu komunálneho odpadu je v obciach využívaný typ zberu komunálneho odpadu do individuálnych s následným zvozom. Periodicita zvozu TKO je každé dva týždne a ostatné podľa harmonogramu.

V obci je realizovaný systém zberu komunálneho odpadu do zberných nádob. Likvidácia odpadu v obci je zabezpečená vývozom tuhého komunálneho odpadu.

Biologicky rozložiteľný odpad zhodnocujú obyvatelia individuálne kompostovaním.

Zber a likvidáciu odpadu zabezpečuje spoločnosť FÚRA, s.r.o. so sídlom v Rozhanovciach. V obci je zavedený aj separovaný zber odpadu podľa určeného harmonogramu.

Obec v rámci projektu MAS Medzi riekami zabezpečila pre obyvateľov kompostéry na zhodnocovanie biologicky rozložiteľného odpadu.

1.8.6 Ochrana životného prostredia

Ochrana prírody a krajiny zaberá široký okruh otázok, ktorými sa dnes zaoberá veľa odborníkov. Cieľ ochrany prírody a krajiny spočíva v predchádzaní, obmedzovaní, resp. odstraňovaní zásahov, ktoré ohrozujú, poškodzujú a ničia podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, estetický vzhľad krajiny a znižujú jej ekologickú stabilitu. Cieľom je za podpory všetkých obcí udržať a naďalej zlepšovať životné prostredie v súlade s Územným systémom ekologickej stability (ÚSES). Krajinný obraz riešeného územia tvorí rovinatá poľnohospodárska krajina s panorámou Vihorlatu na severnom horizonte. Územie je popretkávané odvodňovacími kanálmi a regulovanými vodnými tokmi. Výraznou dominantou krajinného obrazu sú ochranné pásy líniovej zelene (topole), ktoré lemujú južný breh vodnej nádrže. Tento zelený ochranný pás, postupne ustupuje ničivým účinkom vodnej abrázie.

Prostredníctvom biocentier a biokoridorov je potrebné zachovať prirodzený ráz krajiny a podporovať jej prirodzený vývoj. V súčasnom období sa nedá príliš na tento prirodzený vývoj spoliehať, ústretový vzťah ku krajine a životnému prostrediu by mal stať pre všetkých občanov samozrejmosťou.

Vodná nádrž Zemplínska šírava bola vybudovaná v rámci vodohospodárskych úprav na Východoslovenskej nížine, ktorých cieľom bolo ochrániť rozsiahle poľnohospodárske územia pred povodňami. Vodná nádrž leží na úpätí pohoria Vihorlat severovýchodne od Michaloviec. Je vybudovaná v povodí Bodrogu na toku Čierna voda ako bočná nádrž Laborca. Nádrž sa rozprestiera na ploche 32,9 km² s celkovým objemom $V_c = 334,0$ mil. m³. Vodná plocha sa rozprestiera na katastrálnych územiach obci Jovsa, Kusín, Hnojné, Klokočov, Kaluža, Vinné, Michalovce, Zalužice a Lúčky. V širšom pobrežnom pásme Zemplínskej šíravy pozdĺž južných a západných brehov prevládajú poľnohospodárske kultúry. Lúky a pasienky s krovínami a ostrovčekmi lesných porastov vytvárajú viacmenej súvislý pás pozdĺž severných brehov a sú miestom, kde sa ešte zachovali aj ohrozené druhy rastlín, napr. na mokrých lúkach - kritický ohrozený vstavač riedkokvetý úhľadný (http://www.hnojne.sk/files/2018-06-11-121747-Textov____as__Mikro_Juh____ravy__PN_Hnojn__.pdf)

Osobitne chránené časti prírody a krajiny v blízkosti obce:

Chránené územia – ÚSES:

1. Biocentrá:

- *Nadregionálne biocentrum*: BC-NR Senné rybníky, k. ú. Hažín, Senné, Blatné Remety, Blatná Polianka, Iňačovce.

- *Regionálne biocentrum*: BC-R Zemplínska šírava, č. 11, k.ú. Jovsa, Kusín, Hnojné a Lúčky.
- *Regionálne biocentrum*: BC - R Karná, č. 10, k.ú. Jovsa, Poruba pod Vihorlatom a Úbrež

2. Biokoridory:

- *Nadregionálny biokoridor*: BK-NR Čierna Voda, č. 2 - zahrňuje v sebe nadregionálne biocentrum Senné rybníky s chráneným jadrom NPR Senné rybníky a regionálne biocentrá Karná (s chráneným NPR Jovsianska hrabina), Zemplínska šírava (s chráneným jadrom CHA Zemplínska šírava), Olšany, Sekera a Lúky pri Blatnej Polianke, široký krajinný priestor spájajúci Latoricu s Vihorlatom, významná ťahová cesta sťahovavého a pri vode žijúceho vtáctva, zvyšky lužných lesov
- *Regionálne biokoridory* riešeným územím neprechádzajú.

Blízke chránené územia:

- *Územie svetového prírodného dedičstva UNESCO* – Karpatské bukové pralesy,
- *Územia európskeho významu*: Chránené vtáčie územie Vihorlatské vrchy – 1. stupeň,
- *Chránené územia národnej siete chránených území*: Chránená krajinná oblasť Vihorlat – 2. stupeň, Národná prírodná rezervácia Jovsianska hrabina – 5. stupeň.
- *Chránená vodohospodárska oblasť* Vihorlat – 2. stupeň.

V skúmanom území sa nachádzajú tieto chránené územia prírody:

Chránený areál (CHA) Zemplínska šírava

Po právnych úpravách a zmenách v roku 1983 a 1994 bolo chránené územie účinnosťou zákona NR SR č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, znova prehlásené za chránené v súčasnosti v kategórii - chránený areál. Chránený areál Zemplínska šírava sa nachádza v k.ú. obcí Jovsa, Kusín a Hnojné na ploche 622,49 ha, pričom rozloha ochranného pásma je 2037,75 ha, túto reprezentuje ostatná vodná plocha a územie rozprestierajúce sa severne od vodnej plochy so začiatkom pri katastrálnej hranici obce Klokočov a Kusín (sádky), odtiaľ po ceste v smere Kusín - Jovsa - Hnojné s pokračovaním na vybudovanú hrádzu. V chránenom území platí štvrtý stupeň ochrany, v jeho vyhlásenom ochrannom pásme platí tretí stupeň ochrany. Hlavným ochranárskym obmedzením v celej lokalite je úplné vylúčenie poľovného práva a vo vlastnom území CHA aj vylúčenie športového rybolovu, zákaz športovo rekreačných aktivít, vylúčenie výstavby rekreačných alebo iných objektov a pod.

V riešenom území sa okrem uvedených chránených území nachádzajú tieto genofondové plochy, ktoré predstavujú lokality s výskytom chránených, ohrozených a vzácných druhov bioty, prípadne ich celých spoločenstiev.

Močiar pri Hnojnom, katastrálne územie Hnojné. Nachádza sa v tesnej blízkosti vedľa hrádze pri CHA Zemplínska šírava. Hniezdisko vodného a pri vode žijúceho vtáctva.

Agrocenózy pri obci Hnojné, katastrálne územie Hnojné. Územie sa nachádza juhovýchodne od chráneného areálu Zemplínska šírava. Je tvorené poľnohospodárskou krajinou s ojedinelým výskytom samostatnej alebo skupinovej krovitej a stromovej vegetácie.

Faktory negatívne ovplyvňujúce životné prostredie

Hluk a vibrácie – jediným zdrojom hluku v intraviláne obce je hluk od motorových vozidiel. Objekty vybavenosti ležia v pásme pod úrovňou hladiny 55 dB(A). Podobne aj všetky novonavrhované rodinné domy, z hľadiska požiadavky na hlukové hygienické ochranné pásmo, budú vyhovovať aj vo výhľadovom období.

V skúmanom území sa neprevádza ťažba nerastných surovín. Nachádza sa tu výhradné ložisko *lignitu*. Jeho ochrana je zabezpečená určením chráneného ložiskového územia „Hnojné,“. Toto ložiskové územie bolo určené rozhodnutím Obvodného banského úradu v Košiciach. Riešené územie spadá aj do prieskumného územia „Východoslovenská Nížina I. – ropa a zemný plyn.

Faktory pozitívne ovplyvňujúce životné prostredie

Pre udržanie a zvýšenie kvantitatívnej miery ekologickej stability a zabezpečenie rozmanitosti podmienok a foriem života v krajine, ako aj pre zachovanie, vytvorenie a udržanie optimálnej štruktúry v krajine a minimalizovanie negatívnych stretov medzi prvkami prírodného prostredia a antropogénnou činnosťou boli vymedzené genofondovo významné lokality, ktoré v danom širšie posudzovanom priestore predstavujú významné krajinné prvky.

Hlavným pozitívom ovplyvňujúcim životné prostredie je masív pohoria Vihorlat a vodná plocha Zemplínskej šíravy, kladný vplyv majú miestne biocentra. Je tvorené lúčnym spoločenstvom - pasienky sprevádzané roztrúsenou vzrastlou zeleňou s ojedinelým výskytom samostatnej, alebo skupinovej krovitej a stromovej vegetácie. Zo stromového spoločenstva hlavným druhom je dub, hrab s prímiesou jelše, buka. Najvýraznejšia je tu vegetácia skoro na jar, keď na vlhkejších miestach masovo zakvitá bleduľa jarná. Po jej odkvitnutí hromadne nastupuje cesnak medvedí. Sú to dva najhlavnejšie aspektovité jarné druhy vlhkejších stanovišť dubových hrabín. Pre južnú časť NPR je význačný hojný výskyt Waldštejníc kuklíkovej, ktorá sa viaže na suchšie a skalnatejšie stanovišťa. Prítomnosť aj tohto druhu, ktorý inde rastie predovšetkým na vápencových podkladoch, dodáva prírodnej rezervácii mimoriadne veľkú botanickú vážnosť. Okrem spomenutých druhov tu rastie ostrica rebienkatá, kosatec trávolistý, prilbica moldavská, svíb drieňový, klokoč peristý, a pod. V riešenom katastrálnom území na hlavných potokoch nachádzajú súvislé brehovité porasty. Sú v celku málo narušené a plnia protieróznú funkciu ako aj funkciu miestnych biokoridorov. Významné migračné koridory živočíchov. Cez celé územie sa viaže východoslovenská, obojstranná, severojužná

migračná trasa hlavne avifauny európskeho významu. Migrácia územím má celoročný charakter. Okrem jarného a jesenného ťahu územím migrujú severské druhy aj v zimnom období. Charakter ťahu spočíva v dennom aj nočnom zosadení početných krdľov na plochy blízke vodným biotopom, ornú pôdu a trávne porasty. Podľa druhu migranta prelety sú nízko nad terénom – využívajú menší odpor vzduchu pre zemi. Podľa poveternostných pomerov sa tieto tiahnuce spoločenstvá zdržiavajú na území rôzne dlho. Iným typom migrácie územím je premiestňovanie druhov avifauny i vyšších stavovcov líniovými koridormi so vzrastlým porastom stromovej a krovitej etáže. Migrácia prebieha spojite. Na miestach prerušenia línie kopírujú druhy morfológické línie v teréne. Takýmito sú hrádze, kanálové i cestné priekopy a existujúce komunikácie. Na základe podkladov a terénnych pozorovaní boli jednotlivé lokality zhodnotené z biologického hľadiska a z hľadiska stavu vegetácie a vybraných skupín živočíchov.

Ochrana pred povodňami

Ochrana územia proti veľkým vodám vyžaduje venovať zvýšenú pozornosť zachovaniu plnej projektovanej kapacity prietokových profilov v upravených úsekoch tokov, pravidelnú údržbu upravených úsekov korýt predovšetkým v zastavanom území obce - odstraňovanie nánosov splavenín z korýt, prirodzene sa vyskytujúcich drevín, kosenie trávnych porastov, údržba priečných objektov. Opatrenia na ochranu pred povodňami je územie prispôbené k vodnému toku, zaplavované vyliatím vody z koryta vodného toku, vymedzené záplavovou čiarou najväčšej známej alebo navrhovanej úrovne vodného stavu. Rozsah inundačného územia určuje orgán štátnej vodnej správy na návrh správcu vodného toku. Ak inundačné územie nie je určené, vychádza sa z dostupných podkladov o pravdepodobnej hranici územia ohrozeného povodňami.

1.8.7 Cestovný ruch

Hoci sa riešené územie vyznačuje vo svojom okolí množstvom prírodných krás, turistických zaujímavostí a neďaleko vzácnych minerálnych liečivých vôd, ktoré vytvárajú vhodné podmienky na rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky (blízkosť Vínnej cesty, CHKO Vihorlat, jazero Morské oko, Zemplínskej Šíravy, Vinianskeho jazera, Senných rybníkov, pramene v bývalých Sobraneckých kúpeľoch), cestovný ruch nepatrí v súčasnosti medzi silne rozvinuté oblasti hospodárstva mikroregiónu.

1.8.8 Slovensko-Ukrajinská hranica

Slovensko-ukrajinská hranica má dva cestné hraničné priechody – Vyšné Nemecké a Ubl'a a jeden železničný priechod – Čierna nad Tisou. Hraničný priechod Ubl'a – Malýj Bereznyj je určený pre cestnú osobnú dopravu a nákladnú dopravu do 3,5t.

2 ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

Vonkajšie prostredie z pohľadu obce je formované na troch úrovniach:

1. európska legislatíva a stratégie;
2. štátna legislatíva a opatrenia vlády SR;
3. regionálne stratégie Vyššieho územného celku.

Na prvej, európskej úrovni, je smerodajná predovšetkým Stratégia „Európa 2020“, ktorou sa riadi filozofia a zameranie zdrojov z európskych štrukturálnych fondov pre obdobie 2014–2020. Na základe tejto stratégie totiž musí Európska únia dodržiavať jednotný tematický prístup. Priority a ciele tejto stratégie premietla vláda SR do Partnerskej dohody na roky 2014-2020. Stratégia Európa 2020 má tri hlavné ciele:

1. *Inteligentný rast (Inovácie, Vzdelávanie a Digitálna spoločnosť)*
2. *Udržateľný rast (Klíma, Energetika a Mobilita, Konkurencieschopnosť)*
3. *Inkluzívny rast (Zamestnanie a zručnosti, Boj proti chudobe)*

Kľúčovými cieľovými hodnotami stratégie sú:

- **Zamestnanosť:** zvýšiť zamestnanosť obyvateľov vo veku 20-64 rokov, vrátane väčšieho zapojenia žien, starších a lepšieho začlenenia migrantov
- **Výskum a vývoj:** zvýšiť investície do výskumu a vývoja a inovácií podnikov
- **Zmena klímy a energetická udržateľnosť:** znížiť emisie skleníkových plynov o 20% v porovnaní s úrovňou z roku 1990, zvýšiť podiel OZE o 20% na konečnej spotrebe energie a zvýšiť energetickú účinnosť o 20%
- **Vzdelávanie:** znížiť mieru predčasného ukončenia školskej dochádzky a zvýšiť podiel obyvateľov vo veku 30-34 rokov s vysokoškolským vzdelaním na 40%
- **Boj proti chudobe:** znížiť podiel ľudí žijúcich pod hranicou chudoby 25%. Na druhej, štátnej úrovni je okrem platnej legislatívy (napr. v oblasti regionálneho rozvoja, zákon o obecnom zriadení a pod.) určujúca Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Tá obsahuje okrem iného aj stratégiu pre Trnavský samosprávny kraj.

Významným dokumentom je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja 2016-2022.

2.1 Väzby na strategické ciele KSK

Strategický cieľ č.1. Posilňovanie regionálnej identity zastavením vytlačania pracovnej sily z trhu práce

Špecifický cieľ č.1.3 Tvorba nových pracovných miest v oblasti kreatívneho priemyslu

Jedným z vnútorných rozvojových potenciálov regiónov je aj kreativita ľudských zdrojov, ktoré spolu s kultúrnymi zdrojmi tvoria súčasť tzv. kreatívnej ekonomiky. Kultúrny a kreatívny sektor má ako katalyzátor inovácií značný potenciál pre riešenie tvorby hospodárskeho rastu a ako sektor má významný podiel na zamestnanosti. Ak by sa nám podarilo vytvoriť prostredie podporujúce kreatívnych podnikateľov, môžeme pomocou inovácií rozvíjať novú generáciu produktov s vysokou pridanou hodnotou a služieb, ktoré zlepšia ekonomiku celého regiónu a zvýšia kvalitu života v Košickom kraji.

Špecifický cieľ č.1.4 Tvorba nových pracovných miest v oblasti logistického priemyslu

Logistika sa v súčasnosti stáva nástrojom získavania a udržania konkurenčnej výhody a v globalizovanom svete je kľúčovým prvkom pre zlepšenie ziskovosti podnikania. Medzi infraštruktúrou a logistikou existuje veľmi blízky vzťah.

Špecifický cieľ č.1.5 Tvorba nových pracovných miest v oblasti cestovného ruchu

Vidiecky cestovný ruch patrí vo svete k pomerne široko využívanému druhu cestovného ruchu. Aj napriek skutočnosti, že Slovensko má dobré podmienky na jeho rozvoj, v našich podmienkach je vidiecky cestovný ruch málo rozvinutý.

Strategický cieľ č.2 Posilňovanie regionálnej identity cestou rozvoja vidieka

Strategický cieľ č.3 Posilňovanie regionálnej identity hľadaním alternatív k trhu práce pre pracovnú silu, ktorá bola z trhu práce vytlačená

Špecifický cieľ 3.1 Podpora rozvoja komunitného spôsobu života

Strategický cieľ č. 4 Posilňovanie regionálnej identity cestou podpory rozvoja občianskej spoločnosti

Špecifický cieľ č. 4.1 podpora rozvoja spoločenskej zodpovednosti podnikania

Špecifický cieľ č. 4.2 podpora zvyšovania občianskej participácie podporou združovania obyvateľov a vzniku záujmových skupín

Strategický cieľ č. 5 Posilňovanie regionálnej identity cestou podpory rozvoja sociálnych ľudských práv

Špecifický cieľ č. 5.1 skvalitňovanie poskytovania sociálnych služieb

Špecifický cieľ č. 5.2 zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva

Špecifický cieľ č. 5.3 skvalitnenie systému vzdelávania

Špecifický cieľ č. 5.4 riadená migrácia

Strategický cieľ č.7 Posilňovanie regionálnej identity rozvojom kultúrneho dedičstva

Špecifický cieľ č. 7.1 zachovanie kultúrneho dedičstva

2.2 STEEP analýza

Súčasťou analýzy vonkajšieho prostredia je tzv. analýza STEEP faktorov, ktorá sleduje vplyv faktorov v sociálnej, technologickej, ekonomickej, environmentálnej a politickej. Sú to rôzne faktory, ktoré pôsobia na vyššej ako miestnej úrovni, pričom majú vplyv na miestny rozvoj.

STEER analýza - vplyv sociálnych, technologických, ekonomických, ekologických a politických faktorov vonkajšieho prostredia na rozvoj obce.

Formulár č. A 8 – STEEP analýza – analýza externého prostredia

Sociálnokultúrne	Technologické	Ekonomické	Environmentálne	Politickoprávne
Starnutie populácie	Zlepšuje sa prístup k informáciám, komunikačné možnosti medzi ľuďmi a inštitúciami sa menia	Dopady ekonomickej krízy	Priemysel je zdrojom znečistenia životného prostredia v celosvetovom meradle	Zhoršovanie podnikateľského prostredia v SR
Migrácia obyvateľov Slovenska za štúdiom a prácou do zahraničia	Zvýšenie technických možností domácej zábavy	Nárast vysokoškolsky a stredoškolsky vzdelaných ľudí bez uplatnenia	Zmena klímy - celkové oteplenie, extrémne zrážky, veterné smršte, extrémne teplé letné obdobia	EŠIF na roky 2014-2020
Nezamestnanosť	Kontakt samosprávy s obyvateľmi prostredníctvom technológií	Medziročný nárast HDP na 1 obyvateľa	Zdravotné dôsledky znečistenia sa prejavujú najmä aj v prostredí regiónov znečistením vzduchu emisiami z priemyslu a dopravy, znečistením povrchových vôd a ostatných zložiek životného prostredia	Obyvatelia nemajú dôveru v inštitúcie Sociálna politika pre sociálne ohrozené skupiny: dôchodcovia, študenti, MRK
Záujem časti verejnosti o aktívne trávenie voľného času	Využívanie sociálnych sietí	Miera inflácie dosiahla oproti roku 2013 zápornú hodnotu v priemere - 0,1 %	Nárast biodiverzity	Daňová politika
Pasívne trávenie voľného času v niektorých rodinách, deti a mládež trávia veľa voľného času na internete	Technológie poskytujú možnosť šetrenia prírodnými zdrojmi	Prítomnosť obyvateľov bez vzdelania		Nárast štátnej byrokracie, Vymožiteľnosť práva
Konzervatívna povaha obyvateľstva, správanie sa na základe kultúrnych, náboženských zvyklostí	Zavádzanie IKT do verejnej správy – informatizácia	Využitie fondov EÚ na spolufinancovanie projektov verejnej správy a súkromných firiem		
Prehlbujúci sa rozdiel v životnej úrovni rôznych skupín obyvateľstva		Daňové a administratívne zaťaženie		

Zdroj: vlastné spracovanie

2.3 SWOT analýza

SWOT analýza je súčasťou prezentácie výsledkov sociálnej a ekonomickej analýzy obce. Je to metóda, ktorou sa analyzujú poznatky o súčasnom stave podmienok v obci (silné stránky, slabé stránky) a identifikujú sa možnosti pre rozvoj a ohrozenia, s ktorými je potrebné počítať do budúcnosti (príležitosti a ohrozenia). Touto metódou je vytvorený podklad, na základe ktorého je možné formulovať stratégiu usmernenia budúceho vývoja obce, tak aby boli zachované, resp. rozvíjané jej silné stránky, odstránené, resp. eliminované jej slabé stránky a boli využité príležitosti pre jej ďalší rozvoj, pričom boli brané do úvahy aj ohrozenia jej ďalšieho rozvoja.

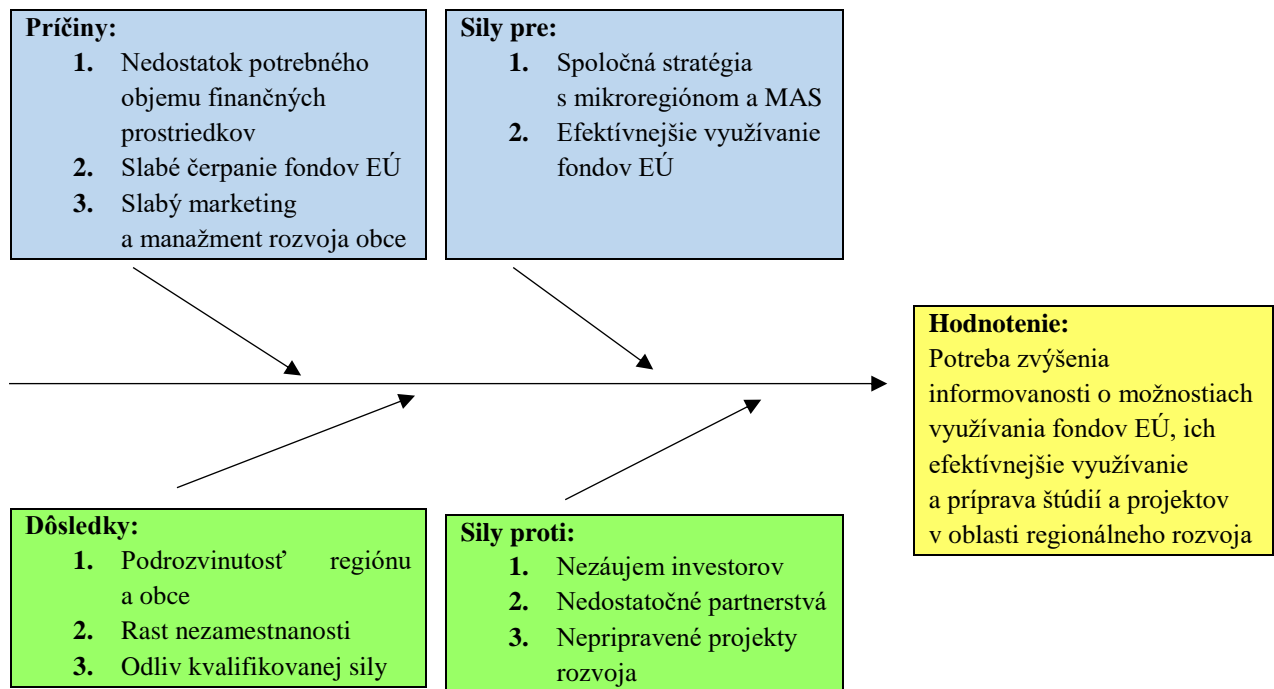
Formulár č. A 10 - SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zvyšujúca sa atraktivita bývania na vidieku ➤ poloha medzi dvoma okresnými mestami ➤ spolupráca v rámci Mikroregiónu ➤ členstvo v Miestnej akčnej skupine ➤ poloha obce vo vzťahu k centru osídlenia Michalovce, k hranici s Ukrajinou a vo vzťahu k VN Zemplínska šírava ➤ maloplošné chránené územie – chránený areál (CHA) Zemplínska šírava ➤ obec plynofikovaná ➤ dobré predpoklady pre rozvoj ekonomických aktivít a osídlenia na sídelnej rozvojovej osi ➤ zachovaný prírodný potenciál, flóra, fauna, scenéria krajiny, ➤ Separácia odpadu ➤ Zvyšujúca sa atraktivita bývania na vidieku ➤ Tradícia zdravej poľnohospodárskej produkcie ➤ vhodná pôda na rozvoj poľnohospodárstva ➤ maloplošné chránené územie – chránený areál (CHA) Zemplínska šírava ➤ priaznivé klimatické podmienky ➤ zdravší životný štýl na vidieku 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ obec mimo regionálneho záujmu ➤ nezáujem investorov o lokalitu ➤ nedostatok pracovných príležitostí ➤ Nedostatok financií na rozvoj obce ➤ neexistujúca kanalizácia a ČOV ➤ potreba rekonštrukcie budovy Obecného úradu ➤ nadmerná hluková záťaž obyvateľov obce pochádzajúca z automobilovej dopravy pozdĺž cesty I/50 ➤ chýba optický internet ➤ zhoršujúci sa stav chodníkov ➤ potreba rekonštrukcie Domu smútku ➤ negatívny vplyv intenzívnej priebežnej tranzitnej, najmä nákladnej dopravy na hlavnú sídelnú os
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ➤ vybudovanie kanalizácie ➤ zriadiť oddychové zóny ➤ priority štátnej environmentálnej politiky – zabezpečenie dostatku pitnej vody a rozšírenie kanalizácií a čistiarní odpadových vôd ➤ zvýšenie ekologickej stability tvorbou miestneho ÚSESu ➤ rekonštrukcia chodníkov a miestnych komunikácií ➤ rozšírenie kamerového systému 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zvyšovanie nezamestnanosti ➤ nerealizovanie výstavby technickej infraštruktúry tj. kanalizácia, ČOV ➤ ohrozenie chránených území a prvkov ÚSESu nevhodným obhospodarovaním poľnohospodárskej pôdy ➤ nízky rekreačný potenciál ➤ pomalý rozvoj obce ➤ nedostatok prostriedkov na zvyšovanie kvality života obyvateľov ➤ riziko vypaľovania lúčnych a pasienkových porastov

Zdroj: vlastné spracovanie

Formulár č. A 12 - Analýza silových polí

Zdroj: vlastné spracovanie

STRATEGICKÁ ČASŤ

3 STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia. Strategický cieľ a špecifické ciele PRO konkrétne napĺňajú celkový cieľ regionálneho rozvoja tým, že vytvorením tohto významného strategického dokumentu sa na miestnej úrovni vytvoria podmienky pre implementáciu navrhnutého Integrovaného regionálneho operačného programu na roky 2014 – 2020, ktorého hlavným cieľom je prostredníctvom jednotlivých opatrení zvýšiť vybavenosť územia zariadeniami občianskej infraštruktúry s ohľadom na zabezpečenie ich dostupnosti a kvality poskytovaných služieb. Projektové zámery realizované v súlade s PRO obce sú orientované na tvorbu strategických, politických, infraštruktúrnych a trhových podmienok, ktoré podporia úspešnosť a efektívnosť investícií malých a stredných podnikateľov a zvýšia konkurenčnú schopnosť obce.

PRO obce je základným nástrojom obce, ktorý určuje smer jej napredovania, pre plnenie strednodobých a dlhodobých cieľov, ktoré umožnia vytvárať spoločný produkt, poskytujúci kvalitné podmienky pre život všetkých jej občanov a návštevníkov. Tento strategický dokument posilní regionálny rozvoj tým, že stanoví postupy podporujúce miestne iniciatívy. Zároveň pomôže zvýšiť absorpčnú kapacitu regiónu pomocou podpory aktivít regionálnych a lokálnych rozvojových organizácií a podporou prípravy strategicky významných projektov.

Cieľom PRO je sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a je v súlade so strategickými cieľmi a prioritami štátu, vyššieho územného celku, záujmami ochrany historického a kultúrneho dedičstva. Je v súlade aj s princípmi dokumentu Zdravie pre všetkých, ktorý má za cieľ vytvoriť atraktívnu a bezpečnú obec s dobrým životným prostredím. Jeho poslaním je zabezpečiť kontinuitu rozvoja obce bez ohľadu na politickú príslušnosť štatutárneho zástupcu obce a obecného zastupiteľstva. PRO je otvorený dokument, ktorý by sa mal pravidelne písomne dopĺňať a aktualizovať, podľa vopred stanovených pravidiel, potrieb obyvateľov obce, jeho návštevníkov a potenciálnych investorov, s cieľom v maximálnej možnej miere zvýšiť životnú úroveň obyvateľov obce a uspokojiť ich potreby a požiadavky. Stratégia je výsledkom kombinácie dvoch prístupov: *štrukturálneho a regionálneho*.

3.1 Strategický cieľ obce

Hlavným strategickým cieľom obce je zdravý a komplexný vývoj obce v rámci trvalo udržateľného rozvoja v celkovom kontexte regionálnej politiky Slovenskej republiky a Európskej únie.

Rozvojová stratégia predstavuje nový integrovaný prístup, ktorý je v súčasnosti zameraný na problém ekonomického zaostávania území identifikovaných v Národnom strategickom referenčnom rámci 2007-2013 a jeho operačných programoch. Medzi identifikované zaostávajúce regióny patrí aj obec Lúčky. Hlavným zmyslom tvorby stratégie programu je vytvoriť organizačné a ekonomické podmienky k podnieteniu podpory obyvateľov a samosprávy k tomu, aby sa vlastnými silami snažili o zvýšenie kvality života na základe harmonického rozvoja zdravého životného prostredia, udržovania prírodných a kultúrnych hodnôt územia a rozvoja hospodárstva.

Z predchádzajúceho vyplýva aj finančná podpora pre tento región. Pretože podmienkou je súlad cieľov obce s vyššími programami je v rámci definovania cieľov vykonaný ich výber a porovnanie. Program rozvoja je predkladaný, ako súčasť žiadosti o podporu.

3.2 Stav projektovej pripravenosti obce

Tab.č.11: Štruktúra operačných programov

Číslo	Operačný program	Riadiaci orgán	SORO	Fond EÚ
1	Výskum a inovácie	MŠVVŠ SR	MH SR	EFRR, ESF
2	Ľudské zdroje	MPSVR SR	MV SR, MZ SR, MŠVVŠ SR	EFRR, ESF
3	Integrovaná infraštruktúra	MDVRR SR	MF SR	KF, EFRR
4	Kvalita životného prostredia	MŽP SR	MDVRR SR, MH SR	KF, EFRR
5	Integrovaný ROP	MPaRV SR	MK SR, VÚC	ESF, EFRR
6	Efektívna verejná správa	MV SR		EFRR, ESF
7	Technická pomoc	ÚV SR		EFRR
8	Rozvoj vidieka	MPaRV SR		EPFRV
9	Európska územná spolupráca	RO budú určené zo strany EK		EFRR

Zdroj: vlastné spracovanie

Priority operačných programov:**IROP Integrovaný regionálny operačný program**Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch

Investičná priorita 1.1: Posilnenie regionálnej mobility prostredníctvom prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T

Investičná priorita 1.2: Rozvoj ekologicky priaznivých a nízkouhlíkových dopravných systémov v Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

Investičná priorita 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné *Investičná priorita 2.2:* Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

Investičná priorita 3.1: Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území

Investičná priorita 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva

Prioritná os č. 5: Technická pomoc IROP je realizovaný prostredníctvom integrovaných územných stratégií, ktoré na úrovni NUTS2 zadefinujú prioritné projektové zámery v regióne. Cieľom je dosiahnutie čo najväčších synergických efektov preinvestovaných finančných prostriedkov a predchádzanie negatívnym účinkom nekoordinovaného plánovania v ohraničenom území.

OP Kvalita životného prostrediaPrioritná os 1:

Investičná priorita 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

Investičná priorita 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

Investičná priorita 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

Investičná priorita 4: opatrenia na zlepšenie obecného prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

Prioritná os 2: Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami, riadenie a prevenciu súvisiacich rizík

Investičná priorita 1: Podpora vyhradených investícií na prispôsobenie sa zmene klímy

Investičná priorita 2: Propagácia investícií nariadenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

Prioritná os 3: Energeticky efektívnejšie nízkouhlíkové hospodárstvo

Investičná priorita 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

Investičná priorita 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch

Investičná priorita 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania

Investičná priorita 4: Vývoj a zavedenie inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia

Investičná priorita 5: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení

Investičná priorita 6: Podpora využitia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla založenej na dopyte po využiteľnom teple

Prioritná os 4: Technická pomoc

OP Výskum a inovácie

Prioritná os 1: Výskum a vývoj pre potreby inovácií

Investičná priorita 1.1: Rozšírenie výskumnej a inovačnej infraštruktúry (výskum a inovácia) a kapacít na rozvoj excelentnosti v oblasti výskumu a inovácií a podpora kompetenčných centier, najmä európskeho záujmu

Investičná priorita 1.2: Podpora podnikateľských investícií do inovácií a výskumu, tvorba prepojenia a synergie medzi podnikmi vedeckovýskumnými centrami a vyšším vzdelávaním obzvlášť vo vývoji produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, klastrov a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie, podpora technologického a aplikovaného výskumu, pilotných projektov a aktivít skorého overovania výrobkov, vyspelých výrobných kapacít a prvovýroby v kľúčových technológiách a šírenie všestranne využiteľných technológií

Prioritná os 2: Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie

Investičná priorita 2.1: Podpora investovania do inovácií a výskumu, tvorba prepojenia a synergie medzi podnikmi vedeckovýskumnými centrami a vyšším vzdelávaním obzvlášť vo vývoji produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, zoskupení (klastrov) a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie, podpora technologického a aplikovaného

výskumu, pilotných projektov a aktivít skorého overovania výrobkov, vyspelých výrobných kapacít a prvovýroby v kľúčových technológiách

Investičná priorita 2.2: Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpora zakladania nových firiem vrátane podnikateľských inkubátorov

Investičná priorita 2.3: Vývoj a zavedenie nových obchodných modelov MSP, najmä v rámci internacionalizácie

Investičná priorita 2.4: Podpora tvorby a rozšírenia pokročilých kapacít pre rozvoj výrobkov a služieb

Investičná priorita 2.5: Podpora kapacity MSP a cieľom zapojenia do rastu a inovácií

Investičná priorita 2.6: Podpora výskumu, vývoja a osvojenia nízkouhlíkových technológií

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne projekty žiadateľov):

Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)

Poradenské služby (čl. 16)

Investície do hmotného majetku (čl. 18)

Obnova poľnohospodárskeho potenciálu – prevencia (čl. 19)

Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania (čl. 20)

Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)

Prevencia a odstraňovanie škôd v lesoch (čl. 25)

Investície do nových lesných technológií (čl. 27)

Spolupráca (čl. 36)

LEADER (čl. 42-45) Neprojektové opatrenia (realizácia bude zabezpečované cez národné projekty):

Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (LFA)

Agroenvironmentálne operácie súvisiace s klímou

Ekologické poľnohospodárstvo

Platby za životné podmienky zvierat

Platby Natura 2000

**ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS LIFE LONG PROGRAMME
DOTAČNÝ SYSTÉM MINISTERSTVA KULTÚRY SR 2012
DOTÁCIE MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU
DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR
DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA SR**

EKO FOND ENVIRONMENTÁLNY FOND

A. Oblasť: Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme

Podpora výroby tepla a teplej úžitkovej vody prostredníctvom využívania nízkoemisných zdrojov

Podpora výroby tepla a teplej úžitkovej vody a elektrickej energie prostredníctvom využívania obnoviteľných zdrojov

Podpora projektov zameraných na zlepšenie kvality ovzdušia

B. Oblasť: Ochrana a využívanie vôd

Čistiarene odpadových vôd a verejné kanalizácie

Vodovody

Protipovodňová ochrana - Opatrenia na vodnom toku

Protipovodňová ochrana - Opatrenia mimo vodného toku

C. Oblasť: Rozvoj odpadového hospodárstva

Uzavretie a rekultivácia skládok

Separácia a zhodnocovanie biologicky rozložiteľných odpadov

Zavedenie separovaného zberu v obciach, vybudovanie zberných dvorov a dotriedňovacích zariadení

D. Oblasť: Ochrana prírody a krajiny

Ochrana prírody a krajiny

E. Oblasť: Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia

Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia

F. Oblasť: Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia

Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia

G. Oblasť: Zelená investičná schéma

Uplatnenie integrovaného prístupu - Opatrenia týkajúce sa fyzickej obnovy sa v PHSR skombinovali s opatreniami na podporu vzdelávania, hospodárskeho rozvoja, sociálneho začleňovania a ochrany životného prostredia. Predpokladom toho je rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy. Takýto prístup je osobitne dôležitý v súčasnosti vzhľadom na vážnosť problémov, pred ktorými momentálne samospráva stojí. Tieto problémy siahajú od konkrétnych demografických zmien cez dôsledky hospodárskej stagnácie v súvislosti s tvorbou pracovných miest a sociálnym pokrokom až po dôsledky zmeny klímy. Reakcia na tieto problémy bude mimoriadne dôležitá na dosiahnutie inteligentnej, udržateľnej a inkluzívnej spoločnosti, ktorá je cieľom stratégie Európa 2020.

3.3 Zdroje financovania plnenia PRO 2019-2025

Finančná náročnosť realizácie stratégie je značne vysoká, celkový objem potrebných prostriedkov prekračuje finančné možnosti daného regiónu. Obec Lúčky nedisponuje potrebným objemom finančných prostriedkov, ktorý by predstavoval aspoň 50% kofinancovania. Pri financovaní jednotlivých územných cieľov vyplývajúcich zo základných priorít sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky, sociálny, kultúrny a environmentálny rozvoj obce. Viaceré ciele môžu byť realizované v rámci bežného chodu samosprávy, mnohé však budú vyžadovať náročnejšie finančné a personálne zdroje zo štrukturálnych fondov a spoluprácu s inými subjektmi.

Obec je preto odkázaná prispôbiť realizáciu svojich územných cieľov jednotlivým výzvam a dotáciám.

Financovanie opatrení, vyplývajúcich z PRO by malo byť viaczdrojové:

- **Eurofondy**
- **Súkromné zdroje** - investičné a rozvojové projekty, financované súkromnými firmami a zamerané na súkromný záujem (výstavba konkrétnych zariadení, areálov ...) a verejnoprospešné projekty zamerané na environmentálnu či sociálnu oblasť, podporu detí a mládeže či iné oblasti, v ktorých bude žiadateľom niektorý zo spolkov, občianskych združení alebo miestnych iniciatív.
- **Vlastné zdroje samosprávy**
- **Verejné zdroje (grantové schémy ministerstiev)**

PROGRAMOVÁ ČASŤ

4 PROGRAMOVÁ ČASŤ

Strategickým cieľom rozvoja obce na roky 2019-2025 je vytvoriť podmienky pre zvýšenie kvality života obyvateľov obce, pre zvýšenie jej konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti s vyváženým rozvojom oblastí trvale udržateľného rozvoja.

Programová časť PRO nadväzuje na strategickú časť a obsahuje najmä zoznam opatrení a projektov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Programová časť PRO na roky 2019-2025 obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v sociálnej, hospodárskej a environmentálnej politike na úroveň projektov a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami aktivít samosprávy vykonávaných mimo bežnú činnosť a smerujúcich k plneniu strategického cieľa rozvoja obce na roky 2019-2025. Programová (plánovacia) časť obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike. Programová časť PRO obce obsahuje celkový prehľad projektov v jednotlivých oblastiach stratégie a základný návrh ukazovateľov pre hodnotenie programu rozvoja. Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PRO.

Ukazovatele výsledku vyjadrujú priamy hmatateľný efekt projektu na cieľové skupiny projektu bezprostredne po ukončení realizácie projektu a merajú bezprostredný následok, ktorý bol vyvolaný výstupom (preto je medzi výstupom a výsledkom logická väzba).

Ukazovatele dopadu vyjadrujú dlhodobý efekt intervencie na prioritnú skupinu či cieľovú skupinu, následky dosiahnutých výsledkov projektu, teda príspevok k riešeniu cieľov stanovených pre prioritnú oblasť či potrieb cieľovej skupiny a k odstraňovaniu prekážok rozvoja. Z tohto hľadiska preto nemusí byť strategický cieľ vyjadrený ukazovateľmi dopadu, ale môže byť vyjadrený aj vhodnými ukazovateľmi výsledku. Pre oblasť hodnotenia dopadov PRO boli ako východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov stanovené dopadové ukazovatele výsledku na úrovni roku 2020.

Formulár č. P 1 - Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa prioritných oblastí

	1. Investície do infraštruktúry a občianskej vybavenosti	2. Zvýšenie kvality spoločenského života a športu	3. Skvalitnenie životného prostredia
C I E E	1.1. Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií a chodníkov	2.1 Obnova zariadenia kuchyne a dlažby v Kultúrnom dome	3.1 Vybudovanie kanalizácie a ČOV
	1.2. Rozšírenie kamerového systému obce	2.2 Zriadenie Komunitného centra	3.2. Revitalizácia verejného priestranstva
	1.3. Rekonštrukcia Domu smútku	2.3 Autobusové zastávky	
	1.4. Výstavba Materskej školy		
	1.5 Rekonštrukcia miestneho rozhlasu		

Zdroj: vlastné spracovanie

4.1 Akčné plány na realizáciu cieľov

Investície do infraštruktúry a občianskej vybavenosti

Cieľ 1.1. Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií a chodníkov

Opatrenie	Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií a chodníkov
Garant	Obec
Spolupracujúci	Realizačná spoločnosť
Predpokladaná výška investícií v €	300 000
Predpokladané finančné zdroje	Obecný rozpočet, Program rozvoja vidieka, KSK, MŽP SR, MV SR, ÚV SR

Cieľ 1.2. Rozšírenie kamerového systému obce

Opatrenie	Rozšírenie kamerového systému obce
Garant	Obec
Spolupracujúci	Realizačná spoločnosť
Predpokladaná výška investície v €	10 000
Predpokladané finančné zdroje	Obecný rozpočet, MV SR - RVPK

Cieľ 1.3. Rekonštrukcia Domu smútku

Opatrenie	Rekonštrukcia Domu smútku
Garant	Obec
Spolupracujúci	Realizačná spoločnosť
Predpokladaná výška investícií v €	200 000
Predpokladané finančné zdroje	Obecný rozpočet, PPA, MP SR, MF SR, ÚV SR, MV SR

Cieľ 1.4. Výstavba materskej školy

Opatrenie	Výstavba materskej školy
Garant	Obec
Spolupracujúci	Realizačná spoločnosť
Predpokladaná výška investícií v €	480 000
Predpokladané finančné zdroje	Obecný rozpočet, MF SR, MV SR, ÚSVRK,

Cieľ 1.5 Rekonštrukcia miestneho rozhlasu

Opatrenie	Rekonštrukcia miestneho rozhlasu
Garant	Obec
Spolupracujúci	Realizačná spoločnosť
Predpokladaná výška investícií v €	21 000
Predpokladané finančné zdroje	Obecný rozpočet, PRV, MF SR, MK SR, ÚV SR

Zvýšenie kvality spoločenského života a športu

Cieľ 2.1. Obnova zariadenia kuchyne a dlažby v Kultúrnom dome

Opatrenie	Obnova zariadenia kuchyne a dlažby v Kultúrnom dome
Garant	Obec
Spolupracujúci	Realizačná spoločnosť
Predpokladaná výška investície v €	80 000
Predpokladané finančné zdroje	Obecný rozpočet, PPA, MF SR, MŽP SR, MV SR, ÚV SR

Cieľ 2.2. Zriadenie Komunitného centra

Opatrenie	Zriadenie Komunitného centra
Garant	Obec
Spolupracujúci	Realizačná spoločnosť
Predpokladaná výška investície v €	50 000
Predpokladané finančné zdroje	Obecný rozpočet, ÚV SR, MV SR, ÚSVRK

Cieľ 2.3. Autobusové zastávky

Opatrenie	Autobusové zastávky
Garant	Obec
Spolupracujúci	Realizačná spoločnosť
Predpokladaná výška investície v €	20 000
Predpokladané finančné zdroje	Obecný rozpočet, KSK, MK SR, PRV, MF SR, MV SR

Skvalitnenie životného prostredia

Cieľ 3.1. Vybudovanie kanalizácie a ČOV

Opatrenie	Vybudovanie kanalizácie a ČOV
Garant	Obec
Spolupracujúci	VVS, MŽP SR
Predpokladaná výška investície v €	980 000
Predpokladané finančné zdroje	Obecný rozpočet, MŽP SR, Envirofond, VVS

Cieľ 3.2. Revitalizácia verejného priestranstva

Opatrenie	Revitalizácia verejného priestranstva
Garant	Obec
Spolupracujúci	Realizačná spoločnosť
Predpokladaná výška investície v €	12 000
Predpokladané finančné zdroje	Obecný rozpočet, IROP, KSK, MF SR, MŽP SR, PPA

REALIZAČNÁ ČASŤ

5 REALIZAČNÁ ČASŤ

Organizácia a manažment

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je dôležitý predovšetkým tým, že zahŕňa základné informácie k stratégii obce vo všetkých súvislostiach rozvoja. Predkladá sa rôznym komisiám na vyššej programovacej úrovni, slúži ako koncepčný materiál pre formulovanie cieľov rôznych projektov, ako podklad pre žiadosti o finančnú podporu na realizáciu týchto projektov a tiež na upresňovanie, získavanie a koordináciu záujmov partnerov na území obce.

Realizácia programu je vykonávaná na základe projektov. Pri ich špecifikácii a výbere dochádza k združovaniu záujmov a prostriedkov. Účinnosť plnenia programu je možné zvýšiť len na základe partnerstiev. Okrem súkromnej podnikateľskej bázy sú to napríklad partneri, ktorí čerpajú zdroje aj z iných fondov EÚ a zo sveta. Vhodnými partnermi sú vysoké školy, výskumné a technologické inštitúcie. V rámci špecifických cieľov formulovaných v programe obce sa táto spolupráca priamo ponúka. Z uvedeného vyplýva, že pri realizácii programu sa podieľajú mnohí účastníci jednotlivých projektov. K tomu je potrebné zabezpečiť vhodnú organizáciu a riadenie tohto procesu, ktorý pozostáva z plánovacích, komunikačných činností ako aj sledovania, hodnotenia a aktualizácie programu. Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce a bude spresnená v ďalšom kroku programovacieho cyklu. Pre tento dokument programu je navrhovaný štandard stanovujúci princípy v tomto obsahu:

Zastupiteľstvo obce

Najvyšší orgán na čele so starostom, má politickú a riadiacu zodpovednosť za plnenie celého programu rozvoja obce:

- prijíma rozhodnutia o postupe realizácie programu,
- ustanovuje riadiacu skupinu/osobu, ktorú poverí riadením procesu,
- schvaľuje návrhy a projekty rozvoja,
- dojednáva partnerské vzťahy,
- hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu a
- zabezpečuje jeho realizáciu a rozhoduje o zmenách.

Riadiaca skupina

Činnosti riadiacej skupiny v obci preberá najvyšší orgán. (riadením procesu napr. konkrétneho projektu však môže poveriť aj inú osobu alebo inštitúciu). Hlavné činnosti manažmentu programu sú:

- organizačné a technické zabezpečenie programu,
- kontrola (fyzická, ekonomická, kvalitatívna),

- monitoring a evidencia (pomocou ukazovateľov),
- hodnotenie (priebežné a záverečné) a
- spracovanie správ o stave a výsledkoch.

Verejnost'

Účasť verejnosti je zvlášť dôležitá, pretože určuje výslednú legitimitu, vierohodnosť a záväznosť programu. Verejnost' sa v procese tvorby a realizácie programu zúčastňuje dvoma spôsobmi: prostredníctvom svojich zástupcov v celom procese a účasťou na prejednávaní čiastkových a celkových výsledkov programu. Konkrétna podoba účasti a formy prejednávania závisí od podmienok, ktoré si obec vytvorí napr. pre tlač, rozhlas, internet, verejné prejednávanie a pod. Informovanosť a publicita je jednou z podmienok úspešnosti realizácie cieľov programu obce. Je zrejmé, že pre špecifické riešené problémy a projekty je potrebné, aby pracovná skupina spracovala aj špecifické pravidlá v súlade so stanovenými zásadami. Pritom je potrebné rešpektovať aj väzby na okolie napr. stavebný dozor, životné prostredie, hygiena, veterinárna starostlivosť, ochrana prírody a krajiny, finančné úrady, okresné, mestské a krajské úrady a pod.

Pre manažment v rámci organizačných zásad musia byť vymedzené základné činnosti jednotlivých úrovní, zodpovednosť, spôsob a forma predkladania správ, časové charakteristiky (napr. frekvencia pravidelného hodnotenia a schvaľovania zastupiteľstvom obce, predkladania správ pracovnými skupinami a pod.) Vlastný rámec manažmentu programu je vymedzený tromi hlavnými procesmi, ktorými sú: kontrola, monitoring a hodnotenie.

5.1 Kontrola, monitoring a hodnotenie plnenia PRO 2019 -2025

Kontrola

Štandardne má byť vykonávaná: fyzická, ekonomická a kvalitatívna kontrola na mieste. Vo fáze schvaľovania je potrebné kontrolovať výsledky posúdenia prijateľnosti projektu, prípravu zmlúv, kontrolu v priebehu, ukončenia etapy alebo realizácie, pred platbami a pod.

Kontrola má byť vykonávaná aj u dodávateľa materiálu a služieb. Z kontroly je potrebné spracovať správy, ktoré sú podkladom pre platby (fondy EÚ, banky). Obsahom je, či realizácia rešpektuje stanovené parametre projektu, finančné prostriedky a či bol dosiahnutý cieľ programu.

Monitoring

Znamená sledovanie a preberanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etáp. Monitoring je potrebné vykonávať voči stanoveným ukazovateľom špecifických cieľov programu. Proces monitorovania bude prebiehať podľa všeobecne zavedených zásad na monitorovanie a bude pozostávať zo zhromažďovania údajov

o jednotlivých projektoch implementovaných obcou. Monitorovanie bude prebiehať každoročne. Každoročne bude pripravená hodnotiaca správa a následne bude spracovaný a prijatý plán realizácie opatrení na obdobie jedného roka, ktorý zohľadní skutkový stav a prijme krátkodobé opatrenia na obdobie nasledujúceho roka. Získané monitorované údaje a hodnotiace správy sa budú v nasledujúcich procesoch ďalej analyzovať a vyhodnocovať.

Základné monitorovacie ukazovatele plnenia programu rozvoja obce – návrh:

- počet pripravených investičných aktivít v obci
- počet zrealizovaných investičných aktivít v obci
- objem zrealizovaných investičných aktivít
- objem získaných prostriedkov z externých zdrojov
- objem aktivizovaných vnútorných zdrojov
- miera zapojenia občanov a subjektov do aktivít programu rozvoja
- miera skvalitnenia poskytovaných služieb v obci
- počet a rozsah poskytovaných služieb v obci
- miera zvýšenia kvality a pripravenosti ľudských kapacít v obci
- miera zvýšenia návštevnosti obce
- miera zviditeľnenia sa obce v regióne, v SR a EÚ
- počet a kvalita zrealizovaných občianskych aktivít – miera skvalitnenia života občanov

Hodnotenie

Je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom programu. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom.

Tab. č.12: Harmonogram realizácie jednotlivých opatrení

Opatrenie	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.1							
1.2							
1.3							
1.4							
1.5							
2.1							
2.2							
2.3							
3.1							
3.2							

Zdroj: vlastné spracovanie

5.2 Vyhodnocovanie a spôsob modifikácie PRO 2019-2025

Hlavným hodnotiacim dokumentom PRO bude **Správa o realizácii PRO**, ktorú vypracuje obecný úrad.

Spôsob modifikovania PRO bude **predložením návrhov na modifikovanie PRO** na zasadnutí obecného zastupiteľstva. Koordinátor pre stratégiu môže tiež predkladať návrhy na doplnenie PRO. Občania a inštitúcie môžu tiež v písomnej forme predložiť návrh na modifikovanie PRO. Doplnenie PRO sa uskutoční formou vypracovania *Návrhu na doplnenie PRO*, ktorý bude obsahovať konkrétne nové špecifické ciele, opatrenia, aktivity a úlohy. Návrh sa predloží na schválenie obecnému zastupiteľstvu. Ak doplnenie PRO bude spojené s možnosťou získať finančné prostriedky, alebo bude vyvolané inou nevyhnutnou potrebou, môže sa kvôli tomu tiež iniciovať **mimoriadne zasadnutie obecného zastupiteľstva**.

FINANČNÁ ČASŤ

6 FINANČNÁ ČASŤ

Presnejšia špecifikácia finančného rámca a alokácie finančných prostriedkov na realizáciu stratégie, jej konkrétnych opatrení a úloh bude vykonaná postupne na základe verejného schválenia predloženej stratégie rozvoja obce. Spresnenie finančného plánu bude riešené ako súčasť ďalšej etapy programovacieho cyklu programu

Pre finančný plán je možno vychádzať zo súčasných podmienok a očakávaných predpokladov získavania zdrojov na realizáciu programu. Odhad realizácie program vychádza z týchto očakávaných zdrojov:

- **vlastné zdroje** - podielové dane z príjmov (štátny rozpočet), vlastné dane a poplatky, pokuty a penále, predaj, prenájom, príjmy z účasti v podnikoch, tiež možnou emisiou komunálnych obligácií s dlhou dobou splatnosti, a pod.
- **externé zdroje** - úvery domácich a zahraničných finančných inštitúcií, grantové schémy EÚ a iných vyspelých krajín
- **iné zdroje** - zdroje fyzických a právnických podnikateľských subjektov, alebo združení podnikateľov v spojení so združením obcí – mikroregiónu.

Výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená je len orientačne. Táto časť sa bude konkretizovať v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností obecného rozpočtu. Jednou z kľúčových problémov pri realizácii PRO je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú, po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky. Vychádzajúc z vyššie zadefinovaných cieľov, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných projektových zámerov v réžii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný plán realizácie programu. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zábery realizovať, kto by mal byť žiadateľom, určuje predpokladané časové rámce.

Je potrebné zdôrazniť, že výška získania podpory EÚ zo štrukturálnych fondov je podstatná. Tá je limitovaná vo väčšine prípadoch len kvalitou projektov. Môže byť teda podstatne vyššia, ale aj nižšia. Ďalším atribútom pre zvýšenie finančných prostriedkov je možnosť čerpania prostriedkov z ďalších fondov, iniciatív či už európskeho, alebo až svetového meradla.

Formulár č. F 5 - Model financovania – intervenčná matica

Opatrenie	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	SPOLU
1.1	100 000	100 000	100 000					300 000
1.2		5 000	5 000					10 000
1.3		4 000	4 000	4 000	4 000	4 000		20 000
1.4	160 000	160 000	160 000					480 000
1.5		7 000	7 000	7 000				21 000
2.1			16 000	16 000	16 000	16 000	16 000	80 000
2.2		12 500	12 500	12 500	12 500			50 000
2.3			4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	20 000
3.1	140 000	140 000	140 000	140 000	140 000	140 000	140 000	980 000
3.2		2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	12 000
SPOLU	400 000	430 500	450 500	185 500	178 500	166 000	162 000	1 973 000

Zdroj: vlastné spracovanie

Formulár č. E 5 – Indikatívny rozpočet - sumarizácia

	2019-2025 SPOLU v €
1.Prioritná oblasť- Infraštruktúra a občianska vybavenosť	831 000
2.Prioritná oblasť- Zvýšenie kvality spoločenského života a športu	150 000
3.Prioritná oblasť- Skvalitnenie životného prostredia	992 000
SPOLU	1 973 000

Zdroj: vlastné spracovanie

7 ZÁVER

PRO obce Lúčky je spracované na metodickom a obsahovom podklade viacerých východiskových dokumentov a nadväzuje na ciele Záujmového združenia spoločnosti obcí Juh Šíravy a Miestnej akčnej skupiny OZ Medzi riekami, ktorého je obec Lúčky súčasťou.

Program rozvoja obce dostáva svoj zmysel nie jeho vytvorením, ale v procese jeho realizácie. Program rozvoja obce je dôležitým strategickým, systémovým a koncepčným dokumentom pre zabezpečovanie zásadných aktivít rozvoja v zmysle definovaných cieľov, priorít, opatrení a financovania. Vzhľadom na súčasné postavenie regionálneho rozvoja v rámci Slovenskej republiky, ktorý nevytvára priame nástroje podpory v regiónoch (VÚC), je dokument PRO účelovo a explicitne zameraný na ciele a priority rozvoja kraja. Sleduje sa tým najmä možnosť využívania nástrojov pomoci EÚ, to znamená využitie štrukturálnych fondov a kohézneho fondu. PRO obce je potrebné posudzovať ako dokument otvorený, ktorý sa môže dopĺňať a aktualizovať o nové aktivity podľa rozvoja sektorov a podľa úspešne realizovaných častí programu rozvoja územia. Je nesmierne dôležité akceptovať „živost“ tohto dokumentu, nakoľko iba priebežným vyhodnocovaním situácie v obci, regióne a spoločnosti a následným aktualizovaním dokumentu je možné zabezpečiť jeho aktuálnosť a zmysluplosť.

PRO obce Lúčky 2019-2025 bolo schválené obecným zastupiteľstvom dňa
uznesením č..... .

Zoznam tabuliek

Tab.č.1 Miestna akčná skupina – OZ Medzi riekami	19
Tab.č.2: Záujmové združenie spoločenstva obcí mikroregiónu Juh Šíravy	20
Tab.č.3: Počet obyvateľov za jednotlivé roky	20
Tab.č. 4 Počet obyvateľov podľa pohlavia za jednotlivé roky.	21
Tab.č.5: Prehľad prírastku obyvateľov podľa pohlavia obce	22
Tab.č.6: Veková štruktúra obyvateľstva obce	24
Tab.č.7: Národnostná štruktúra obyvateľstva obce podľa pohlavia	25
Tab.č.8: Náboženská štruktúra obyvateľstva obce podľa pohlavia	26
Tab.č.9: Prehľad miery evidovanej nezamestnanosti v okrese Michalovce	27
Tab.č.10: Výmera územia a pôdny fond obce k roku 2018	38
Tab.č.11: Štruktúra operačných programov.....	52
Tab. č.12: Harmonogram realizácie jednotlivých opatrení	69

Zoznam grafov

Graf č.1: Vývoj počtu obyvateľov od roku 2013	21
Graf č.2: Obyvateľstvo podľa pohlavia ku koncu roka 2018	22
Graf č.3: Prehľad prirodzeného prírastku obyvateľov obce	23
Graf č.4: Krivka počtu narodených, zomrelých a prirodzeného prírastku obyvateľov	23
Graf č.5: Veková štruktúra obyvateľstva obce podľa pohlavia	24
Graf č.6: Národnostná štruktúra obyvateľstva obce	25
Graf č.7: Krivka miery evidovanej nezamestnanosti v okrese Michalovce	27
Graf č.8: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce	28

Zoznam formulárov

Formulár č. Ú 7 Titulná strana dokumentu	2
Formulár č. Ú 1 Zámer spracovania PRO	12
Formulár č. Ú 8 Štruktúra dokumentu	12
Formulár č. A 8 STEEP analýza – analýza externého prostredia	47
Formulár č. A 10 SWOT analýza a príklad dôležitých otázok	48
Formulár č. A 12 Analýza silových polí	49
Formulár č. P 1 Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa prioritných oblastí	60
Formulár č. F 5 Model financovania – intervenčná matica	72
Formulár č. E 5 Indikatívny rozpočet - sumarizácia	72

Zoznam obrázkov

Obr.1 Mapa obce Lúčky	13
Obr.2 Širšie vymedzenie územia	18
Obr.č.3 Evanjelický reformovaný kostol	30
Obr.č.4 Mapa Združenie mýtnych obcí SK-HU-RO.....	31
Obr.č.5 Cestná sieť v okolí obce	33
Obr.č.6 Kvartérny pokryv územia	36
Obr.č.7 Inžiniersko-geologická rajonizácia obce	36